

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Fordobling af økologien Workshop der baner vejen til målet

**Onsdag den 25.
januar 2012,
Koldkærgård
Konferencecenter
Aarhus N.**

PARTNER I
DLBR®
DANSK
LANDBRUGSRÅDGIVNING

Støttet af
Fødevareministeriet og EU

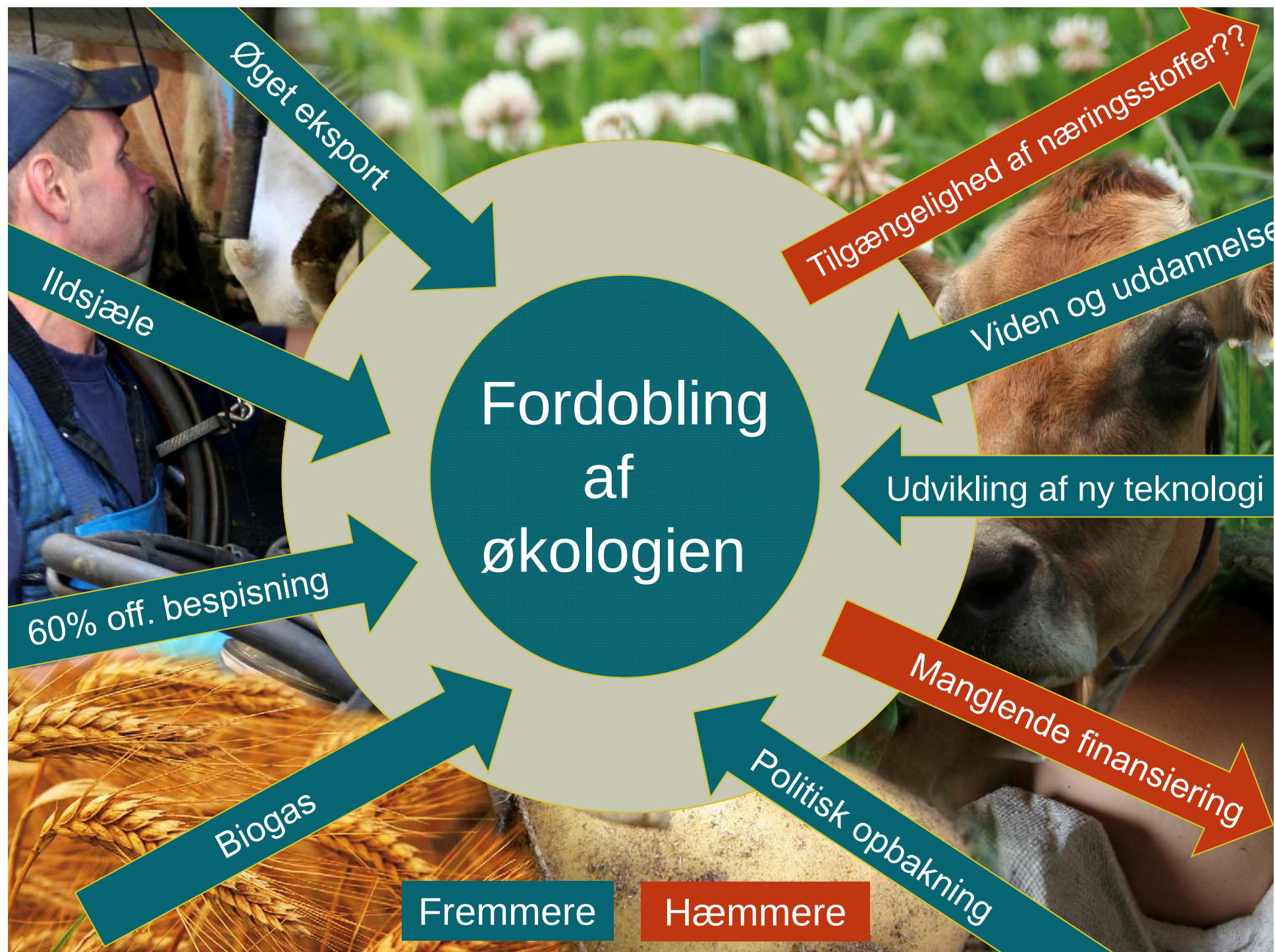

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond
for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet
for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget
i finansieringen af projektet.

Dagens program

- 9:45 Velkomst v. Jan Mousing, VFL og Annette Toft, L&F
- 10:00 Økologimålsætningerne
Markedet og potentialet
Økologiens udvikling – politisk debat
- 13:00: Frokost
- 13:45 Produktion og potentialet
- 14:45 Kaffepause
- 15:00 Kritiske succesfaktorer for en fordobling - temaworkshops
Opsamling på dagens input
- 17:00 Gå-hjem sandwich

Danmark – en verden af økologiske løsninger

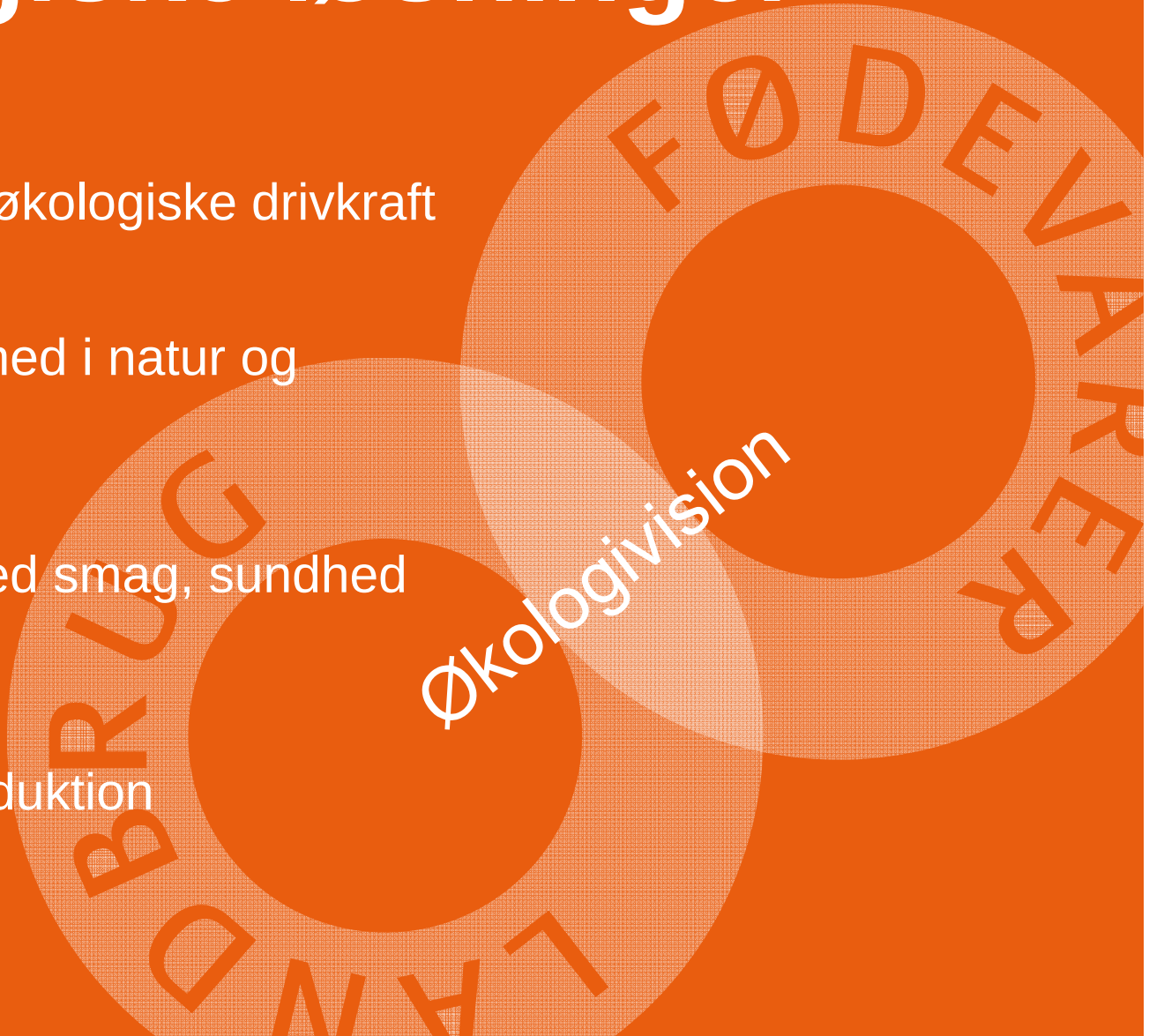
Vi vil være Europas økologiske drivkraft

Vi sikrer mangfoldighed i natur og produkter

Vi skaber økologi med smag, sundhed og glæde

Vi gør økologisk produktion til en god forretning

Økologivision

The background features three large, overlapping circles. The top circle is labeled 'FØDEVARER' (Food), the bottom-left circle is labeled 'BRUG' (Use), and the bottom-right circle is labeled 'LAND'. The word 'Økologivision' (Ecological vision) is written diagonally across the intersection of the circles.

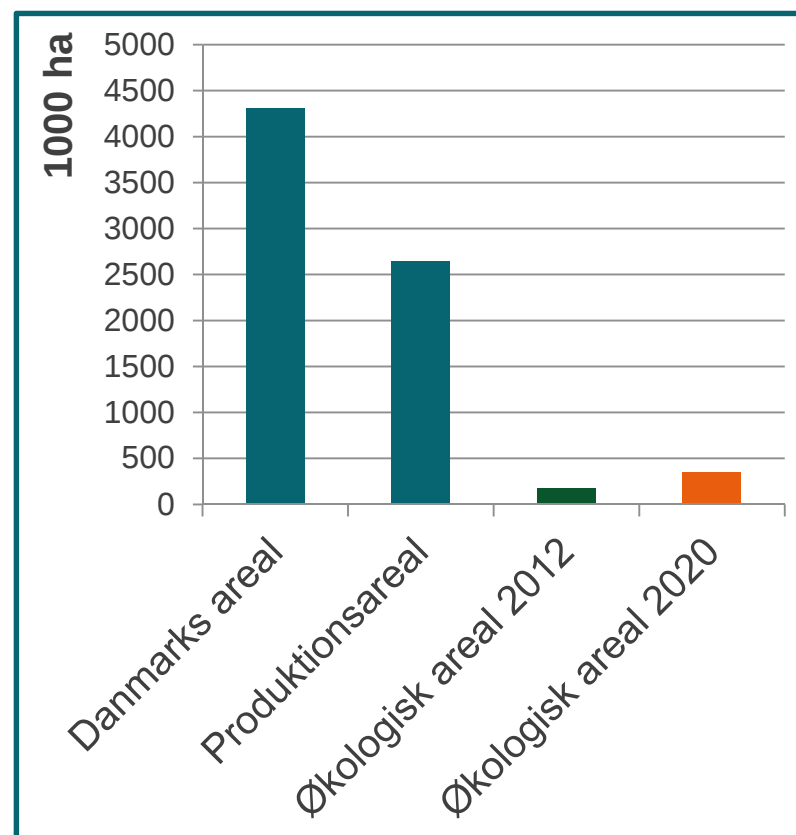
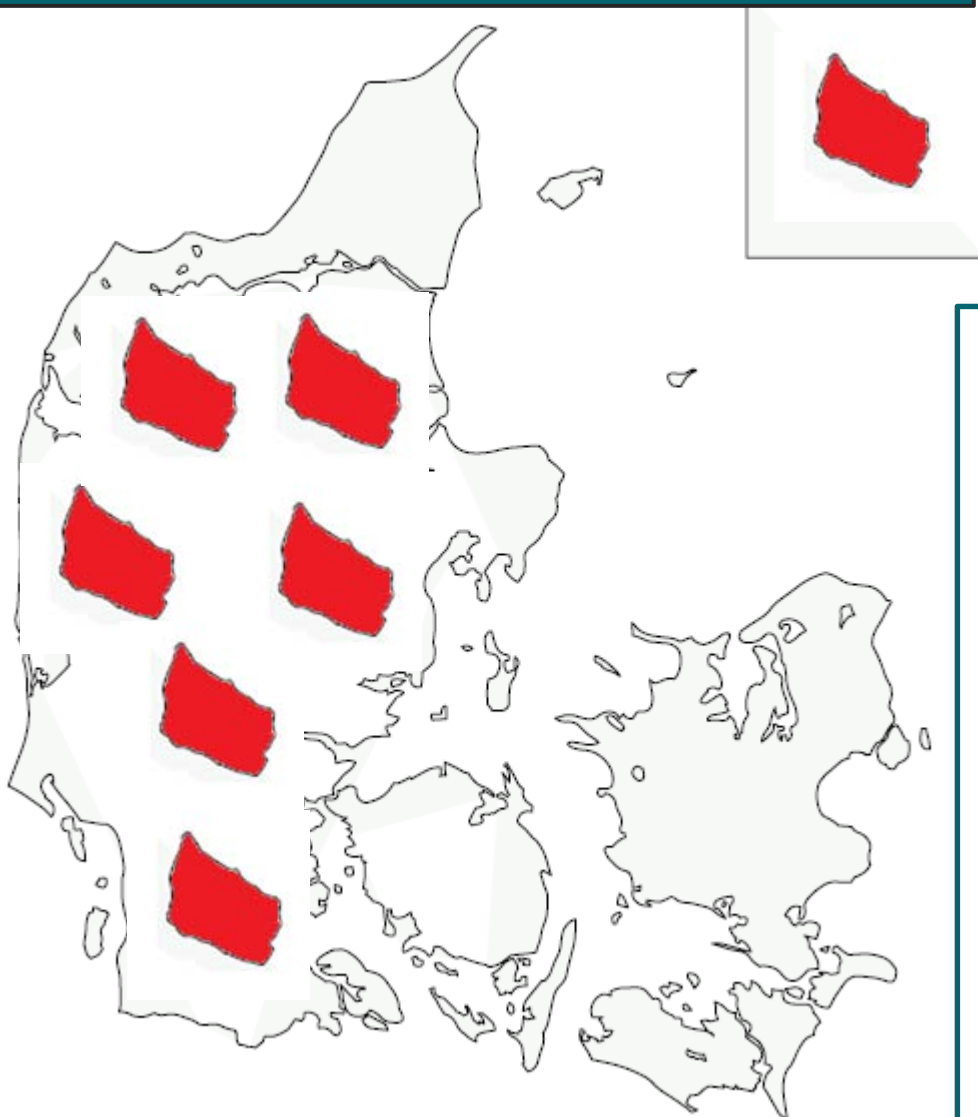

Ressourcer til økologi

	I alt	Økologi	Både og	Konventionel
Kvæg	57.290	2.085	45.961	9.243
Planteproduktion	32.246	356	16.629	15.259
VSP	52.346	1.350	28.374	22.621
Økologi	12.278	4.163	2.976	
Fjerkræ	5.359	1.713		3.645
Udvikling	5.830		5.830	
Økonomi	12.100		12.100	
Web & IT	6.990		6.990	
Fælles	6.922		6.922	
Total	191.361	9.669	125.783	50.770

2012 kologisk areal: 1.735 km² = 3 x Bornholm

2020 økologisk areal: 3.470 km² = 6 x Bornholm

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Målsætninger, tiltag og status for den økologiske produktion

Teamleder Kirsten Lund Jensen, Landbrug & Fødevarer
Økologichef Ole Engellyst, Videncentret for Landbrug

Politisk målsætning

GRØN VÆKST 2009

- Fordobling af det økologiske areal i 2020
ca. 350 000 ha
- Der skal omlægges 18.000 ha om året

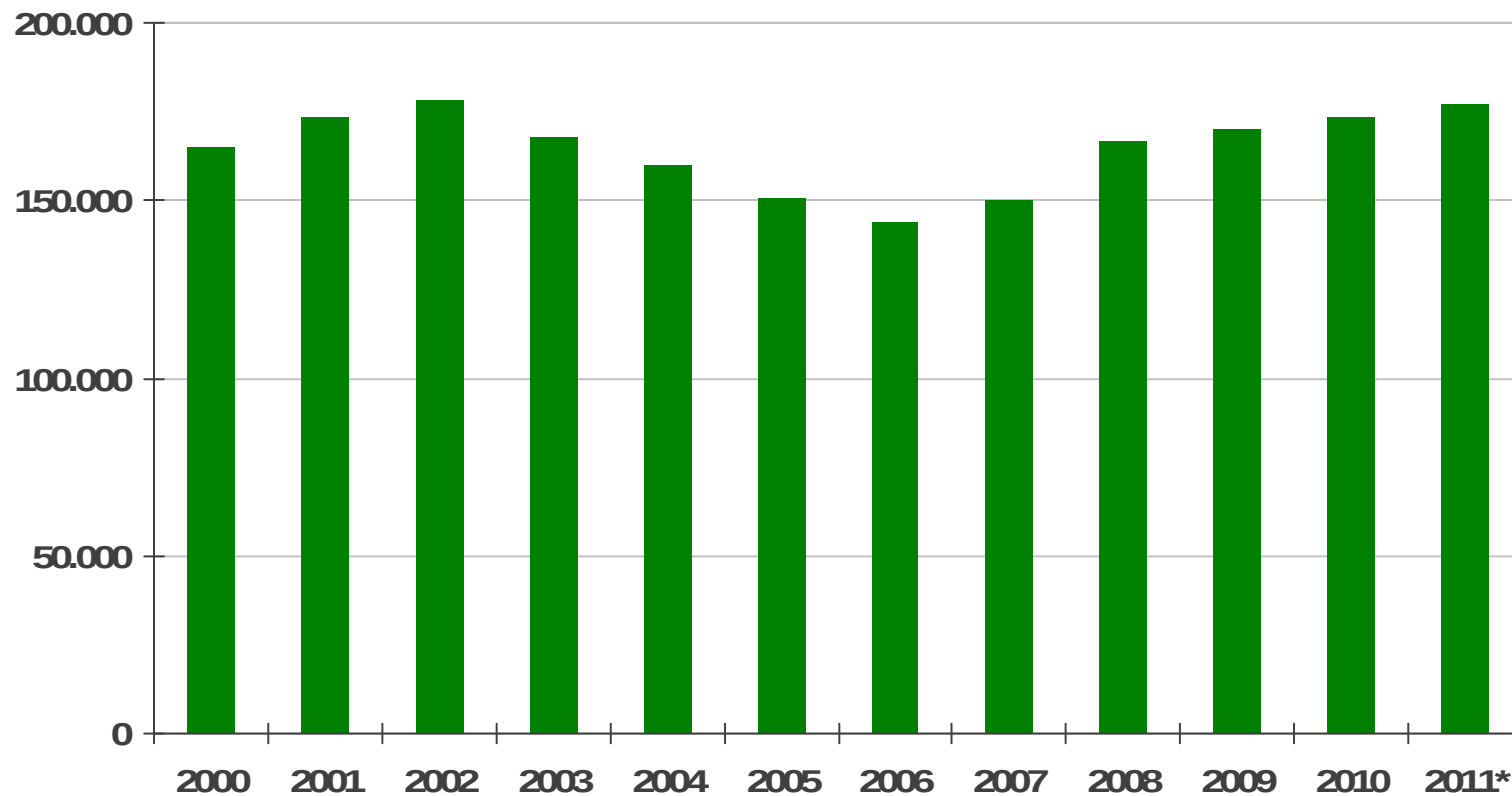
NY REGERING 2011

- Vi fastholder målsætning om mindst en fordobling

Status omlagt areal

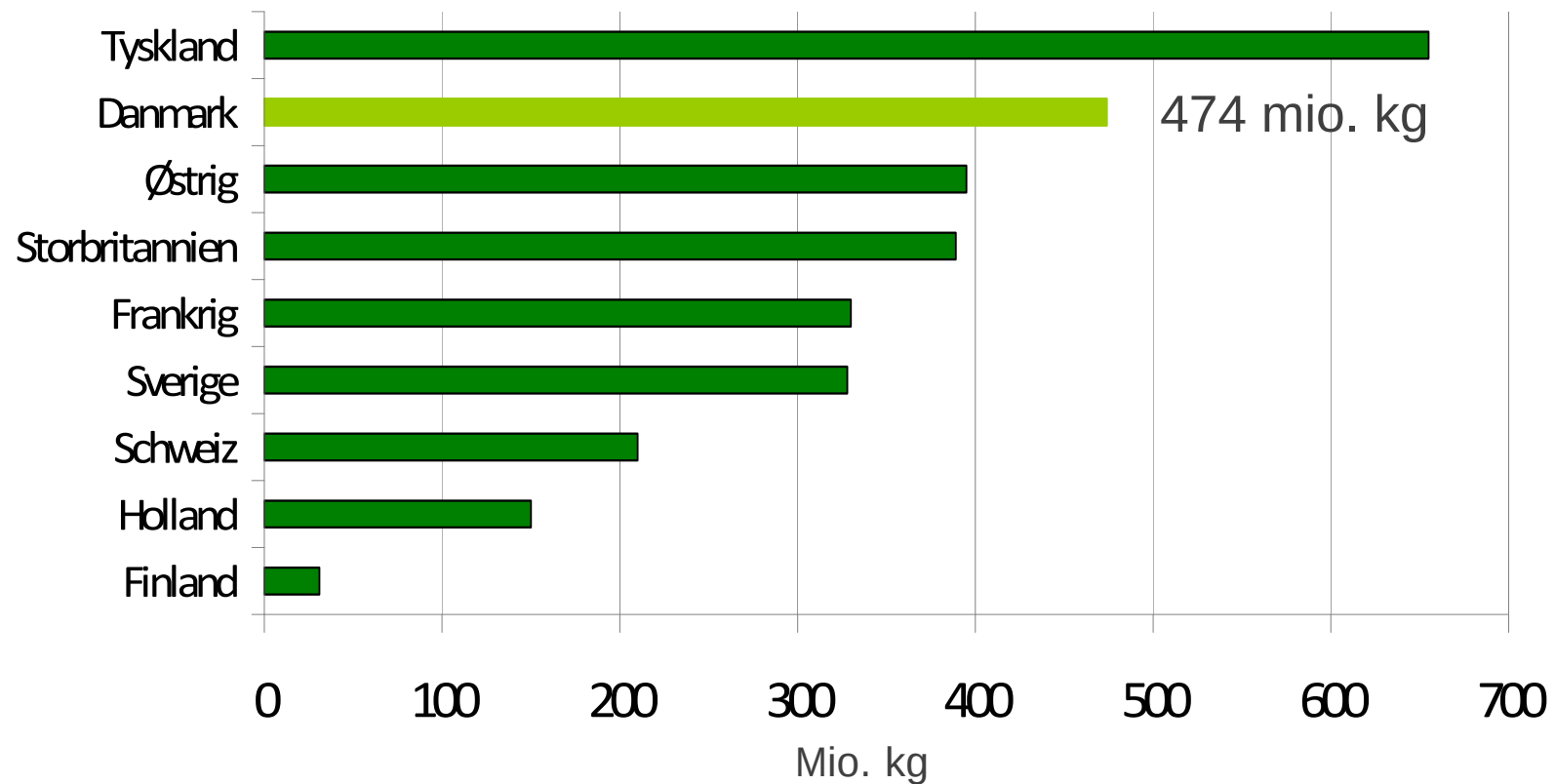
○ Siden 2009 vokset med ca.10.000 ha

* Foreløbige tal

Økologisk mælkeproduktion, EU-lande 2011*

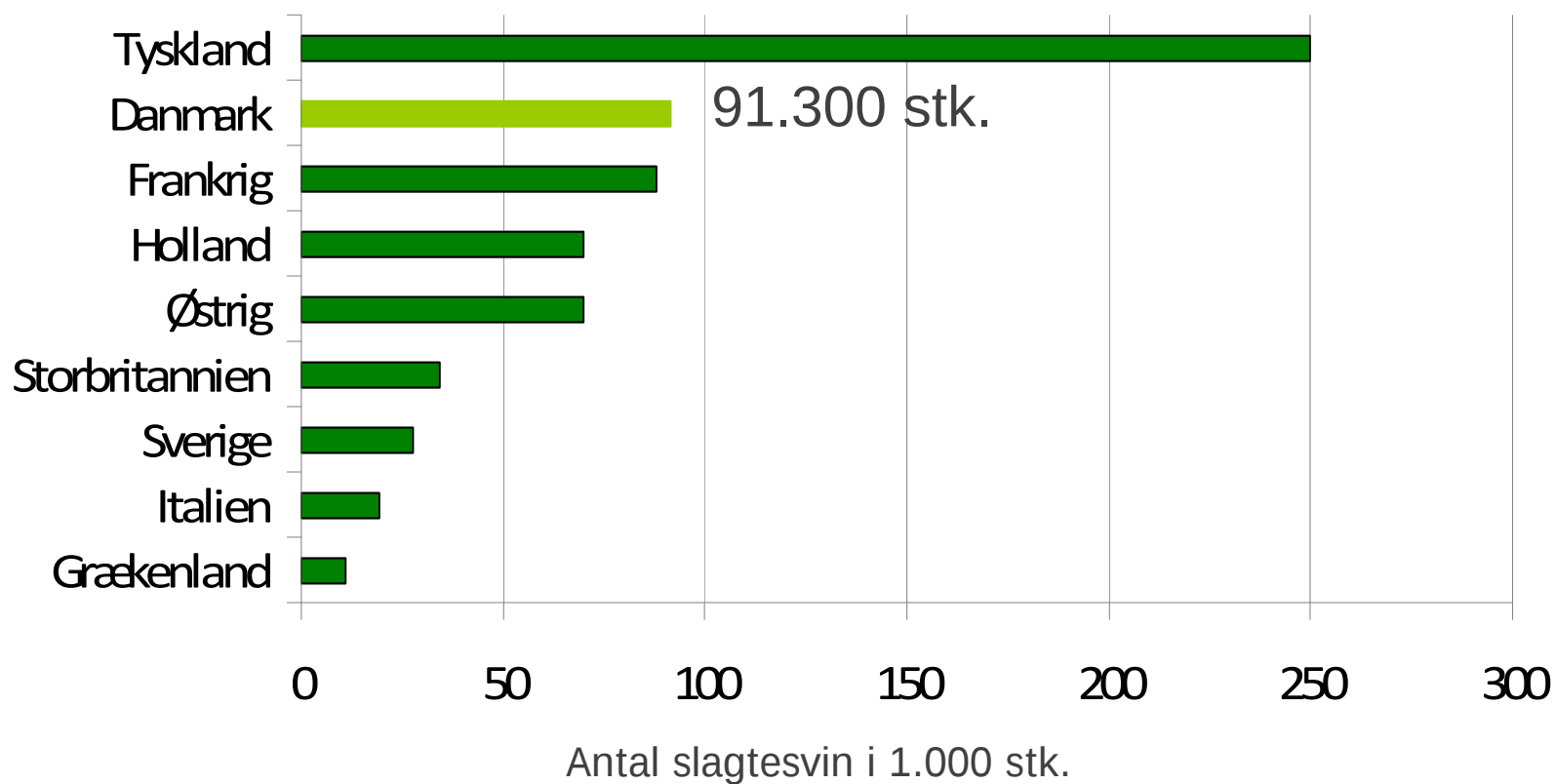

Kilde: Danmarks Statistik, Nationale statistikker og organisationer

*Foreløbige tal

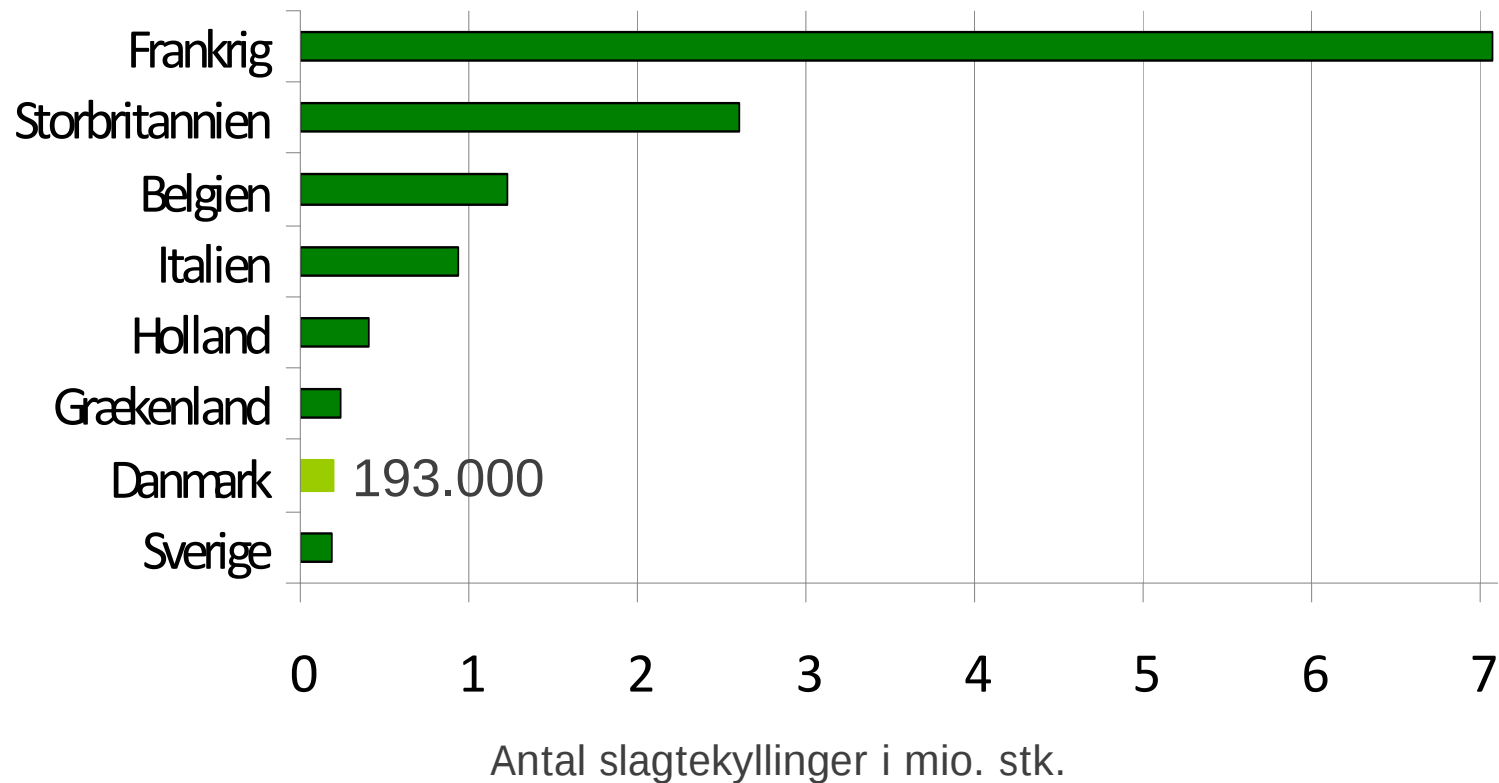
Økologiske slagtesvin, EU-lande, 2010

Kilde: Eurostat og nationale statistikker

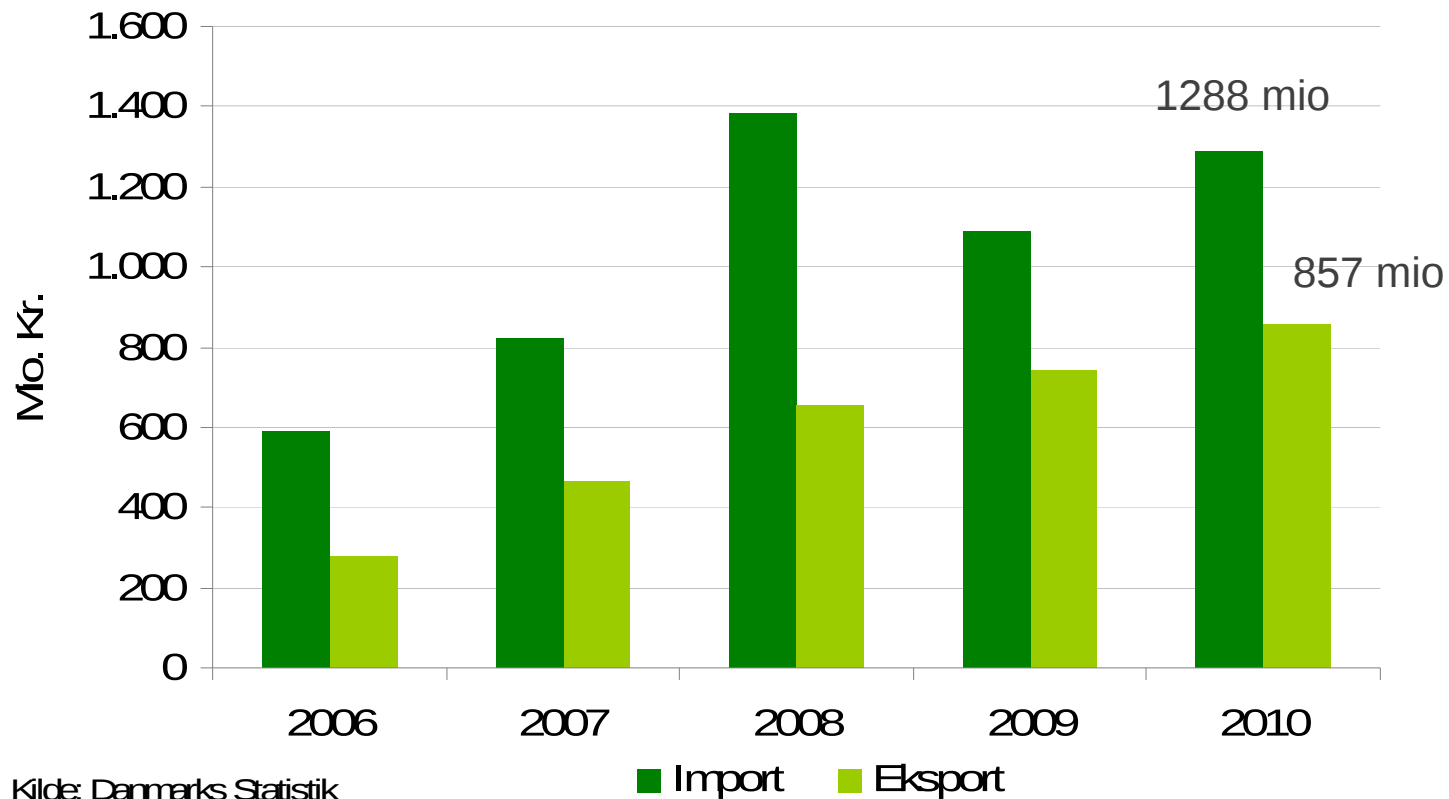
Økologiske slagtekyllinger, EU-lande 2010

Kilde: Eurostat og nationale statistikker

Økologisk udenrigshandel

Indsatser i gang under tidligere regering

- Økologivision 4 indsatsområder

Konkurrencevilkår, omlægningsfremme med, eksportfremme samt viden og information.

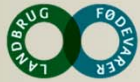
- 18 initiativer

Investeringsstøtte, Sortsudvikling, Etablering frugt og Bær, Alternative bekæmpelsesmidler, Biogas-pilot-projekter, EU-harmonisering, Eksportstrategi, Rammevilkårsanalyse, Afhoppere, Miljøgodkendelser, Landbrugsuddannelsen mfl.

Ekstra indsatser den nye regering

- Det offentlige må gå foran - 60 pct. af indkøb i offentlige køkkener skal være økologisk i 2020 samt øget fokus på omlægning af offentlige arealer
- Partnerskaber og økologisk innovation - Øget fokus på økologisk produktudvikling, - forskning og – biogas
- Effektiv anvendelse af økologistøtten - Ekstra midler til støtte af investeringer i nye teknologier på økologiske bedrifter og eksport

- Hvordan får vi maksimalt udbytte af de i gangsatte indsatser?
- Og hvad skal der mere til?

Ny PP præsentation

Markedsdrevet økologisk vækst 25. januar 2012

Flemming Birch, Partner

Sundhed

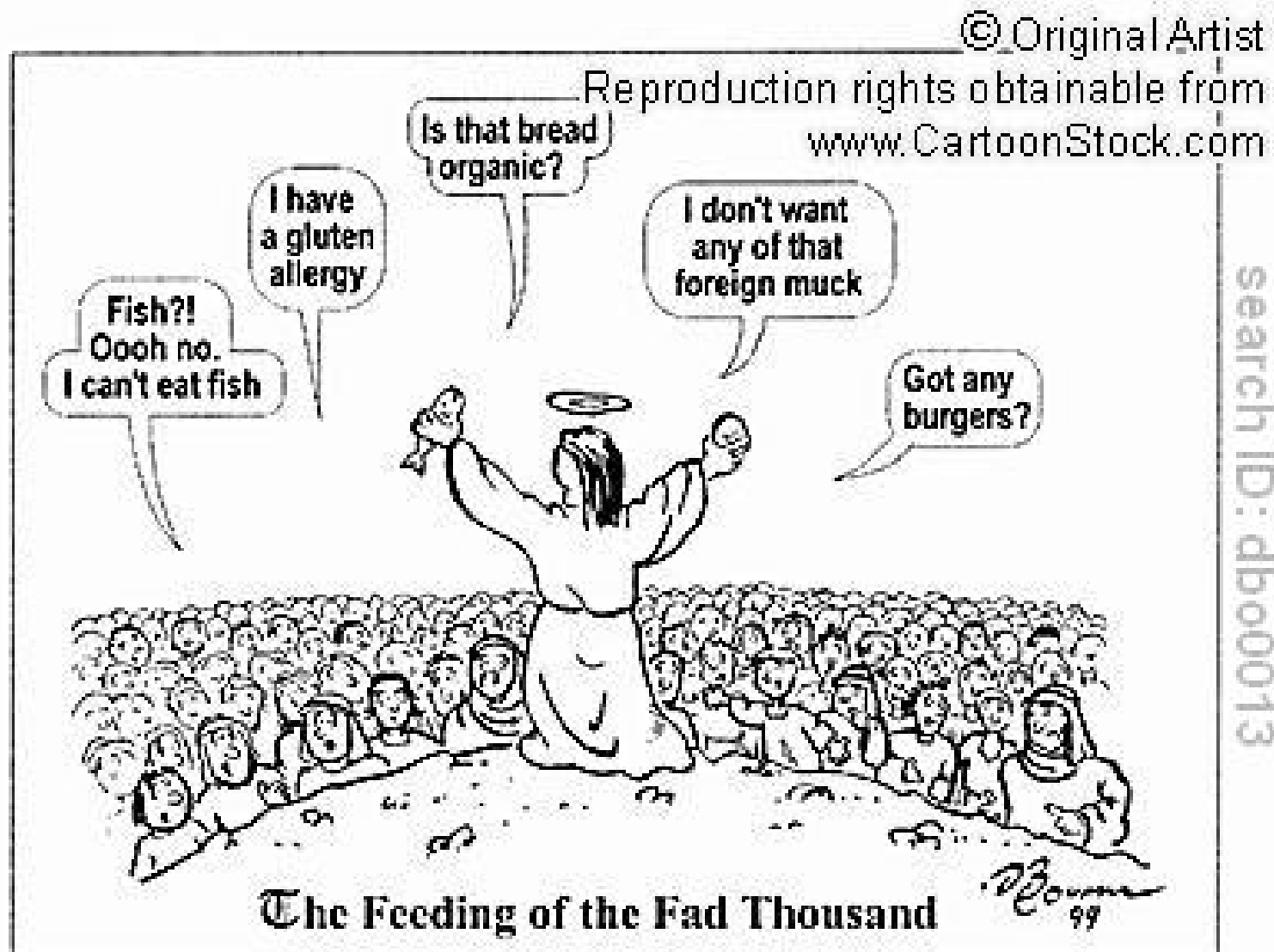

Flere ældre = mere
fokus på sundhed

Sundhed – butikkerne's ansvar?

Trends og diller

Trends og diller

Bæredygtighed

LOVE
FOOD
hate waste

Nye værdier i forbruget

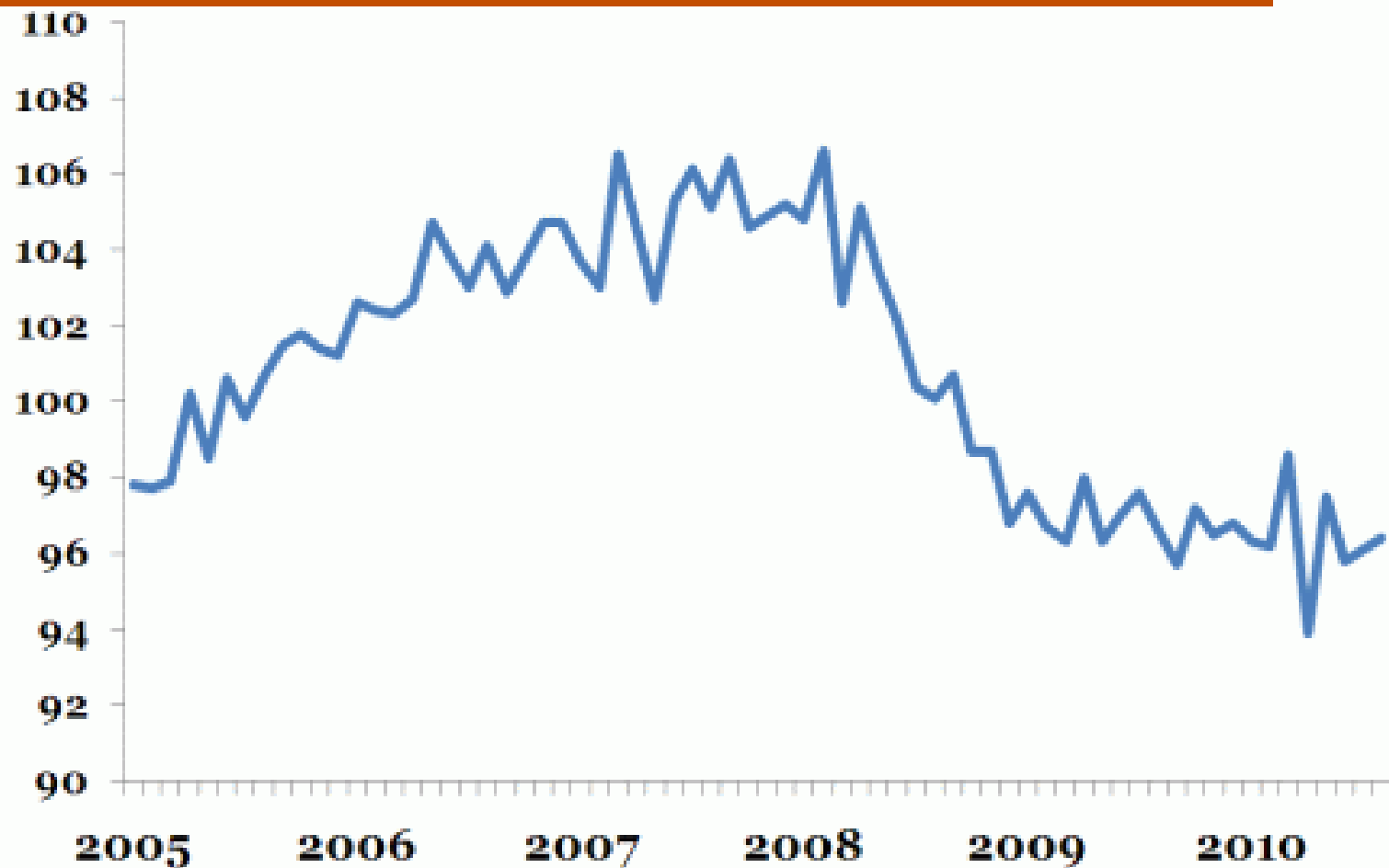
Solidt fundament for
eksport

Danske drivers

Detailhandelsomsætningen 2005-2010

Premium-kategorien

Luksus - kategorien

Sund convenience

Økologiske færdigretter

Madkulturen

MADKULTUREN

bedre mad til alle

Flemming Birch, Partner

E-mail: flemming@birchogbirch.dk

Tlf: +45 25 71 62 42

Tilmeld nyhedsbrev på www.birchogbirch.dk

Tilføj mig gerne på [Linkedin.com](https://www.linkedin.com)

Ny PP præsentation

ARLA OG ØKOLOGIEN

D. 25 januar 2012

Agenda

1. Økologi & mejeri i Danmark

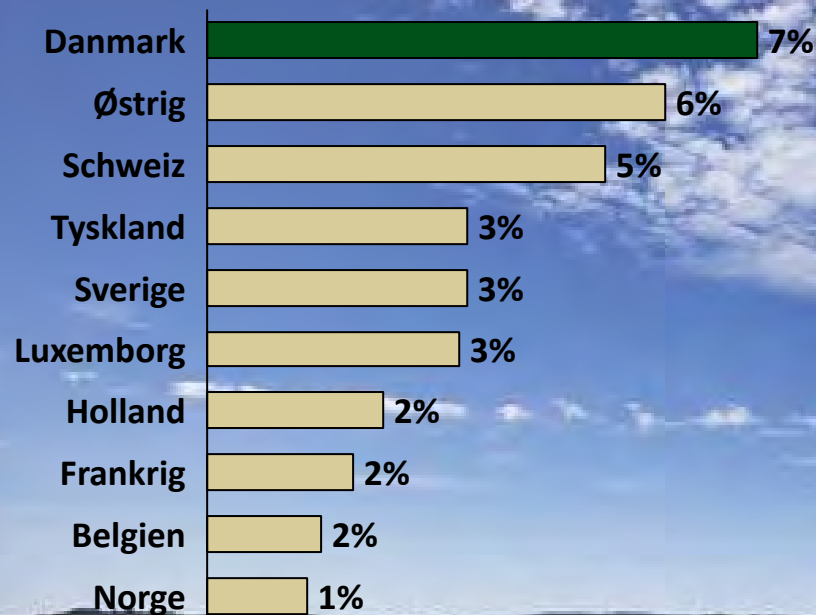
2. Den økologiske forbruger

3. Udfordringer for økologien

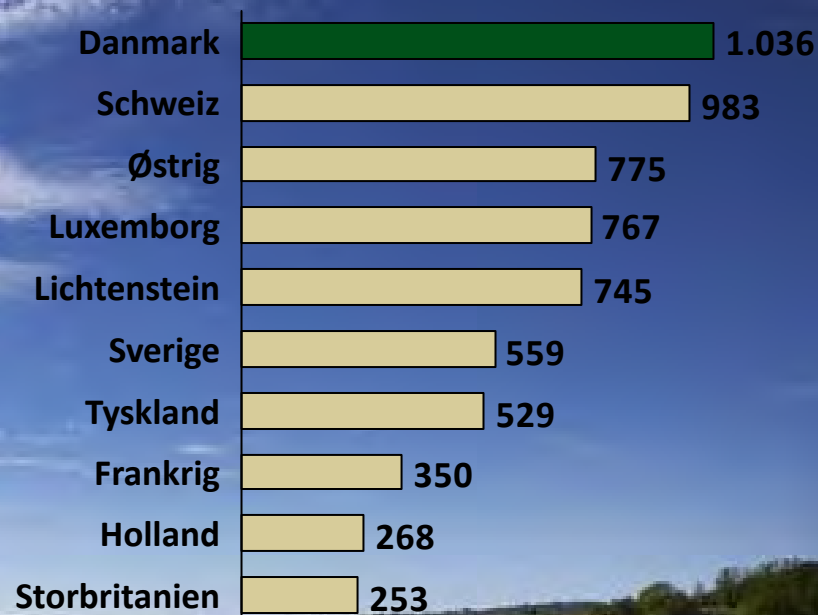
4. Arla's økologiske vision

Vi har et godt udgangspunkt med Danmark som førende i Europa inden for økologisk forbrug

Økologiske markeds andele (værdi) i Europæiske lande for fødevarer og drikke, 2009

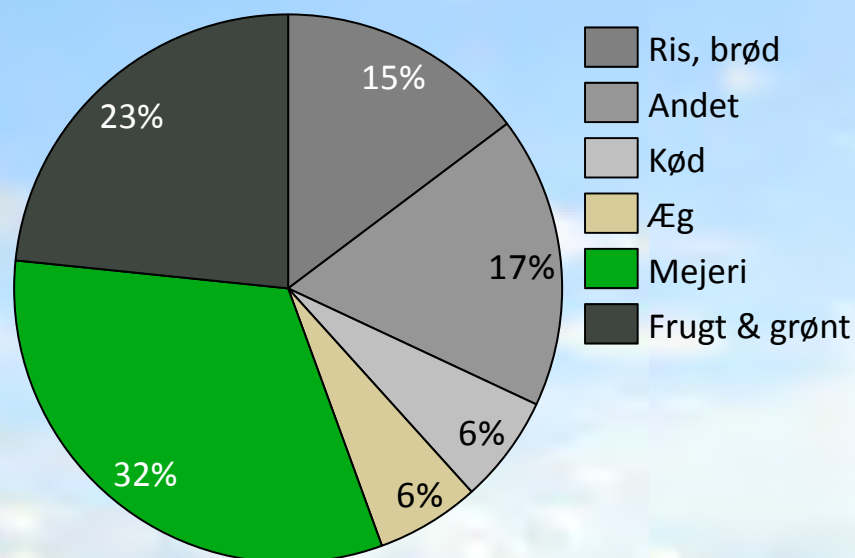
Årligt forbrug i DKK pr. indbygger i Europæiske lande, 2009

Mejeri udgør den største del af salget af økologiske fødevarer i Danmark, men er ikke den hurtigst voksende kategori

Økologi andele i dansk detailhandel¹, 2010

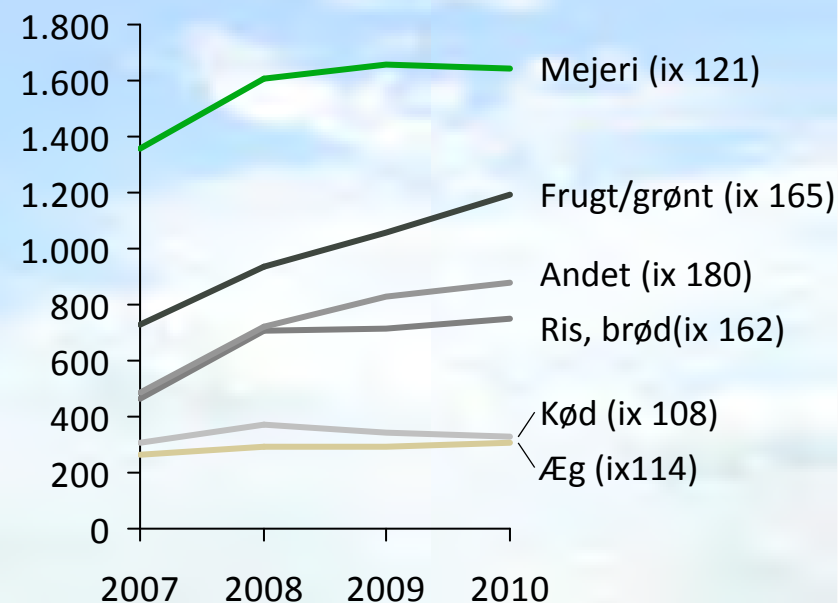
% af total økologisk omsætning

- Mejeri udgør den største del af salget af økologiske fødevarer i detailhandelen i Danmark
- Det er primært mælken der driver den høje andel

Omsætning i økologiske kategorier, 2007-2010

mio.kr. Indeks 100 = 2007

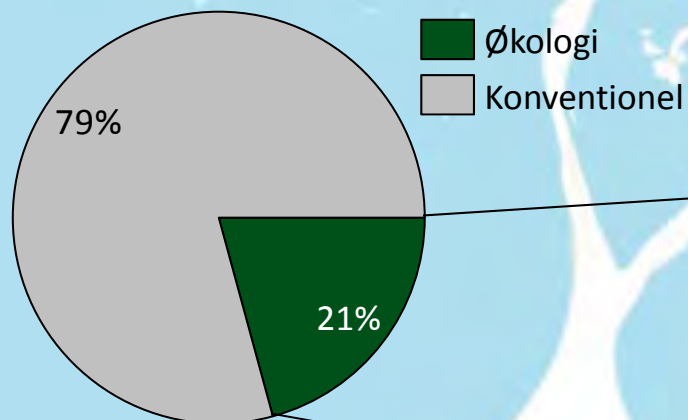

- Frugt/Grønt og ris/brød har højere vækstrater indenfor økologi end mejeri
- Total økologisk detailhandel ligger indeks 142

Over en femtedel af det totale mejerisalg er økologisk hvoraf mælken udgør klart størstedelen

Økologi andel af mejeri, 2011

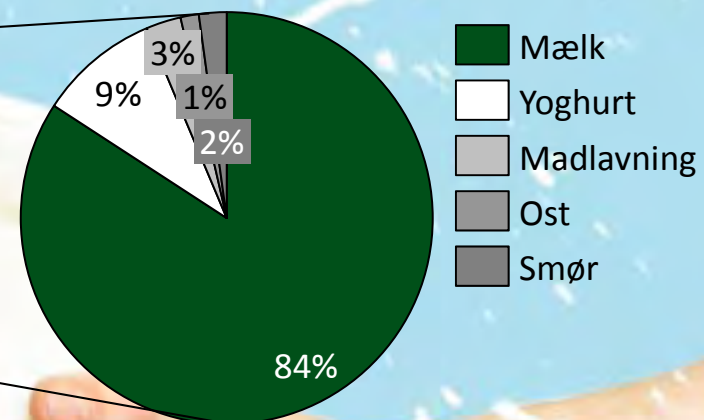
% af total mejeri volumen

21% af det samlede mejerisalg i Danmark er økologisk

Kategoriandel af total økologisk mejeri, 2011

% af total økologisk mejeri volumen

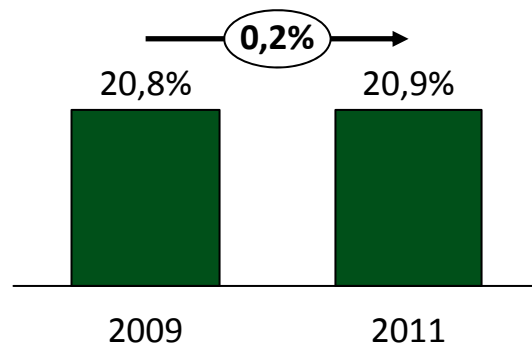

- Mælken udgør 84% af det økologiske mejerisalg
- Af hele mælke kategorien i Danmark udgøres ca. 30% af økologisk mælk

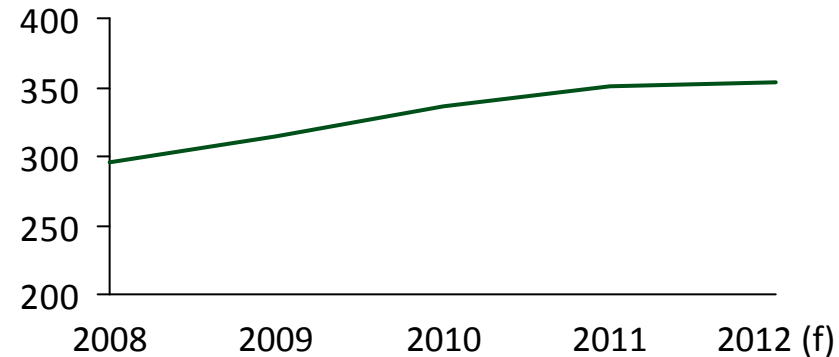
Efter en periode med vækst i økologisk mejeri er væksten ved at aftage...

Udviklingen i øko andel af mejeri
% af total mejeri volumen

Væksten i økologiandelen af mejeri er stagneret

Aftagende vækst i økologisk indvejet mælk
mio.kg.

- Vi har oplevet en markedsdrevet omlægning til økologi med øget økologisk indvejning og har nu hver tiende af vores landmænd som økologiske
- Væksten er nu aftagende men øget eksport til bl.a. Tyskland er med til at skabe en lille vækst

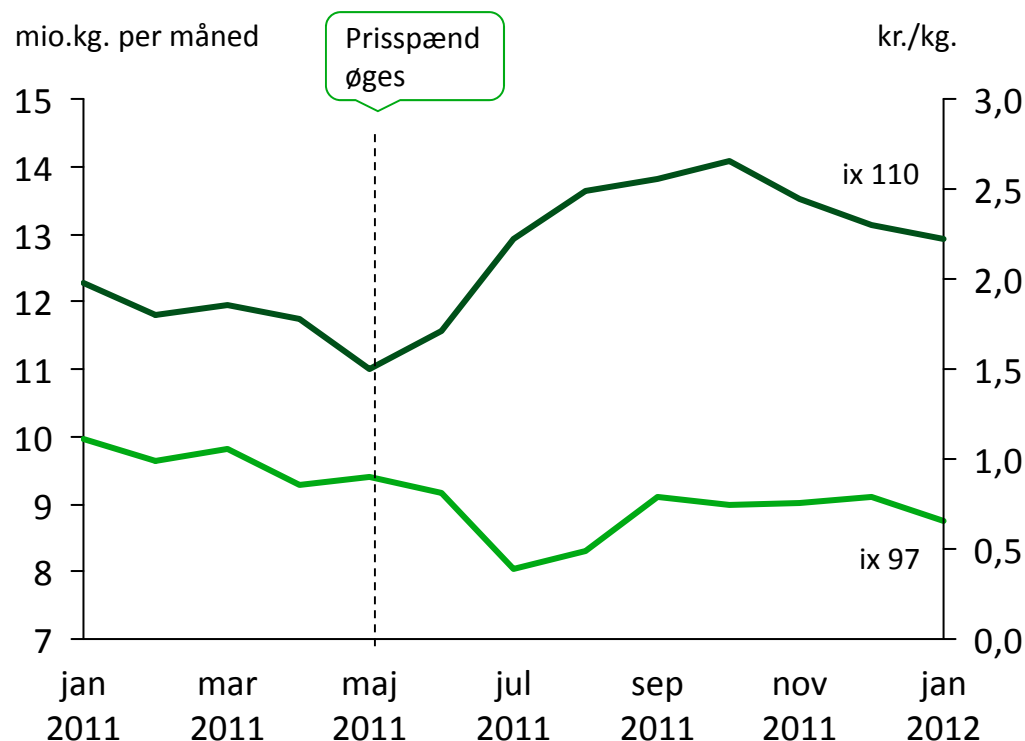
Arla er verdens største økologiske mejeriproducent

...og der har været et fald i salget af den økologiske mælk på grund af et stigende prisspænd til konventionel mælk

Prisspænd og volumen, jun 2010 – jan 2012

Index 2011 vs. 2010

- Prisspænd gns. øko pris (inkl. kampagner) vs. konventionel PL (DKK)
- Økologisk mælk total, mio. kg. per måned

- Den økonomisk krise og ringe forbrugertillid har en øget prisbevidstheden hos forbrugerne
- Et stort prisspænd mellem økologisk og konventionel mælk har resulteret i et fald i økologisk mælk
- Forbrugerne søger mod de billigere alternativer, hvorfor Harmonie har tabt relativt mindre volumen end de lidt dyrere
- Udviklingen understreger behov for fortsat at arbejde med at gøre økologi tilgængeligt for bredere forbrugergrupper

Agenda

1. Økologi & mejeri i Danmark

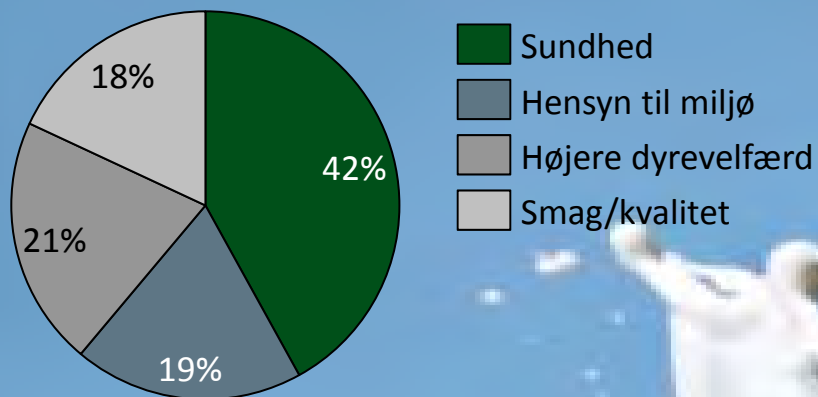
2. Den økologiske forbruger

3. Udfordringer for økologien

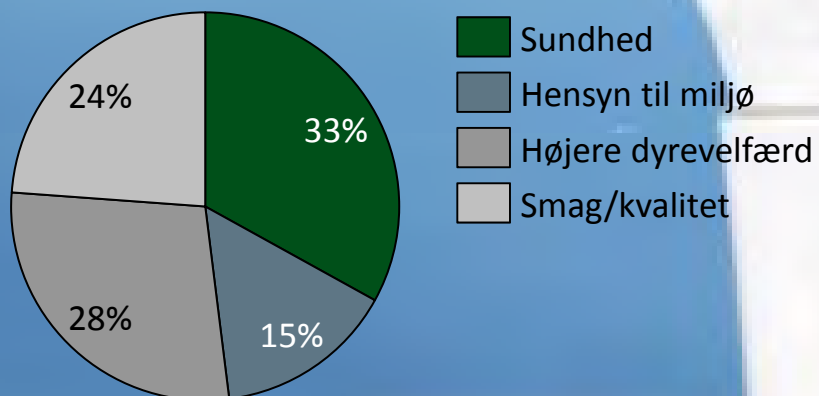
4. Arla's økologiske vision

Det største motiv for den økologiske mælkeforbruger er sundhed

Årsag til køb af økologisk mælk – med børn

Årsag til køb af økologisk mælk – uden børn

- Sundhed er den største årsag til at købe økologisk mælk
- Børnefamilier har mest vægt på sundhed men familier uden børn ligger også stor vægt på dyrevelfærd

Danske økologiske mejeriforbrugere har nogle klare fællestræk

Den typiske økologiske mejeriforbruger er...

- ... mellem 40-60 år
- ... især børnefamilier
- ... primært i højindkomst grupper
- ... ofte interesserede i mærkevarer
- ... ofte fra hovedstadsområdet

Arla har fokus på at drive Ø-mærket som er generelt er accepteret som udtryk for økologi

- ... 96% af alle danskere kender eller har hørt om Ø-mærket
- ... 90% af alle danskere har tillid til Ø-mærket

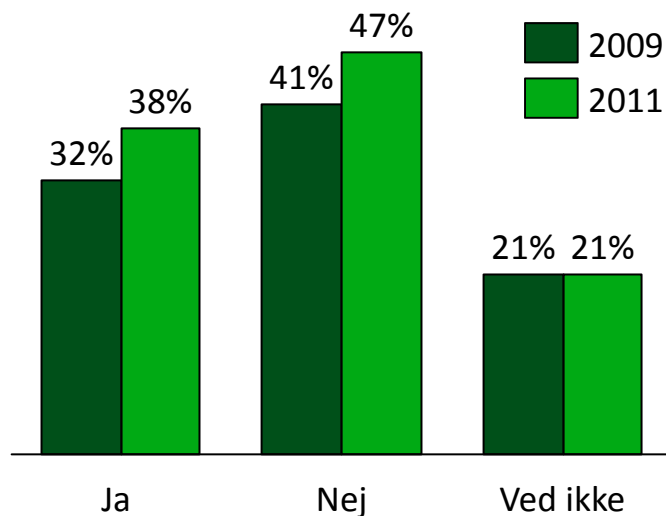

Forudsætningen for mere økologi til danske forbrugere er bl.a. tilstede ved troværdighed gennem Ø-mærket

På trods af en høj økologi andel i Danmark er der potentiale for mere økologi til danske forbrugere

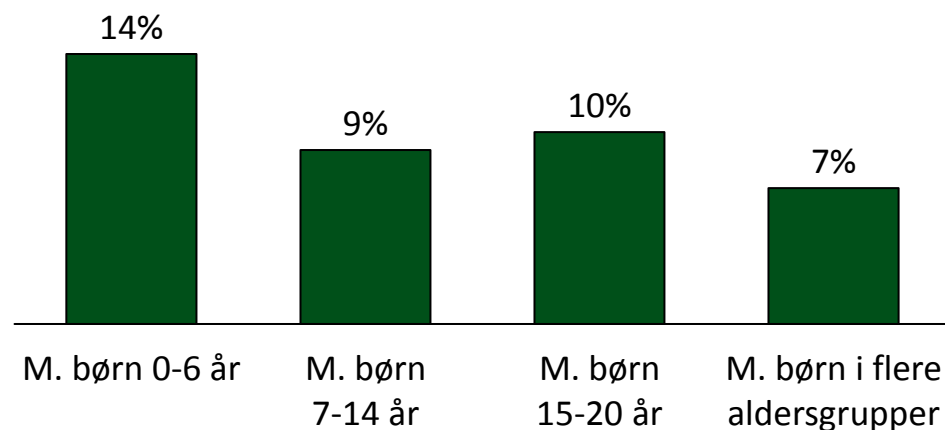
Tror du, at du om et år vil bruge flere penge på økologi end du gør i dag?

45% af danskere
foretrækker økologisk mælk*

Der er potentiale ved at rekruttere og fastholde økologiske forbrugere i en tidlig alder

Heavy økologi mejeri shoppernes andel i forskellige grupper
% af gruppens samlede mejeriforbrug

Børnefamilier har en større økologisk orientering – også indenfor mejeri

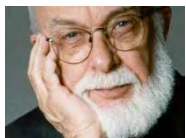
Økologi er geografisk skævt fordelt i Danmark hvor der findes et potentiale primært i Jylland

Geografisk forbrugsforskel på økologi i Danmark

- Hvis en Fynbo bruger 100 kr. på økologi bruger en Nordjyde 71 kr. og en Københavner 253 kr.
- Der eksisterer et potentiale for mere økologi til jyderene

Idealisterne driver økologisalget i Danmark men der ligger et stort potentiale i at få skeptikerne overbevist

Forbruger profiler	Indkøb dækket af økologi	Andel af husstande	Andel af økologisk værdi	Holdning til økologi
 Den discount orienterede	6%	10%	11%	• Fravælger ofte økologi pga. prisen
 Skeptikeren	4%	26%	5%	• Der snydes for meget med økologi • Der er ikke høje nok krav til økologi • Kvalitet og holdbarhed er ikke god nok
 Livsnyderen	10%	19%	23%	• Køber det for at forkæle sig selv og familien • For at undgå pesticider • For god samvittighed • Pga. kvaliteten
 Idealisten	16%	20%	43%	• Køber økologi for egen og samfundets skyld • Pga. dyrevelfærd • Vil gerne betale ekstra for lokale varer
 Den trygheds-orienterede	6%	24%	18%	• Økologiregnerne er ikke skrappe nok • Ved ikke nok om økologi

Agenda

1. Økologi & mejeri i Danmark

2. Den økologiske forbruger

3. Udfordringer for økologien

4. Arla's økologiske vision

Hvis vi skal indfri potentialet for mere økologi til danske forbrugere kræver det at rammebetingelserne er til stede

Udfordringer for økologisk mejeri		Forklaring
	Øget prisbevidsthed hos forbrugeren	Finanskrisen og faldende forbrugertillid har gjort forbrugeren mere prisbevidst og fravælger i visse tilfælde økologien
	Private Label/Discount er i vækst	- Konventionelle PL produkter dominerer og presser dyrere økologiske produkter - PL dominans i et lille land som Danmark begrænser innovation og mangfoldighed
	Skatter og afgifter (fedtskat, sukerafgift og energiafgift)	Økologiske produkter er i forvejen dyre og øgede afgifter betyder øgede priser som begrænser udbredelsen
	Offentlig betalingsvillighed	- For at udbrede økologien i det offentlige kræver det at det offentlige er med til at drive det - Vi har produkterne og er klar til en øget indsats

- Det er afgørende for økologiens fremtid at rammebetingelserne er tilstede og at virksomheder, organisationer og politikere i Danmark samarbejder på tværs
- Arla's konkurrenceevne og mulighed for at udbrede økologi er udfordret af de nuværende betingelser

Agenda

1. Økologi & mejeri i Danmark
2. Den økologiske forbruger
3. Udfordringer for økologien
4. Arla's økologiske vision

□ Arla har en vision om at gøre økologien tilgængelig og relevant for en stor gruppe forbrugere i Europa...

VISION

"Arla vil være det mejeri der gør mest for at udbrede økologien"

- I mere end 20 år har vi arbejdet med at fremme økologien i Danmark
- Vi vil forsøge at gøre **økologi tilgængelig** og relevant for en stor gruppe forbrugere
- Vi ser ikke økologi som en niche men som et af vores to hovedspor
- De økologiske produkter skal både være at finde i flest mulige butikker og til en **fornuftig pris**
- Vi har fokus på også at udbrede økologien i de **offentlige kantiner** og gennem Food Service segmentet
- Vi vil videreudvikle **samarbejdet** med interesseorganisationer, institutioner og øvrige mejeriselskaber for at skabe en dynamisk og spændende markedsplads.

For at nå vores vision har vi et bredt økologisk sortiment og har konstant fokus på at udvide og udvikle økologiske produkter til danske forbrugere...

Bredt nuværende sortiment

- Økologi hos Arla findes på tværs af alle kategorier hvor Harmonie er vores økologi brand
- Mælken fylder mest for Arla (86% af Arla Danmarks samlede økologisalg)

First movers i 2011

ØKOLOGER YOGHURT OG DRIK

- Arla udvider økologien til nye **målgrupper** ved at være de første i Danmark der tilbyder et økologisk og Nøglehulsmærket mejeriprodukt til børn
- Beregnet til nye **forbrugssituationer** som til madpakken som et sundt alternativ

Nyheder 2012

NYHED:

- Første danske økologiske og Nøglehulsmærkede drikkeyoghurt lanceres uge 4 2012
- Rammer **nye kanaler** som "On The Go" med 350 ml.

...og er samtidig dedikerede til at udbrede kendskabet til økologi gennem forskellige aktiviteter

Økodag

- Se køerne komme på græsmarker
- Drevet af økologisk landsforening
- Formål om at promovere økologien og udbrede kendskabet til økologisk landbrug
- 110.000 besøgende i 2011 – hvoraf 65.000 var på 32 Arla gårde
- Vil blive afholdt igen d. 22 april 2012

Økotema på arla.dk

- Film, spørgsmål og svar, produkter og vores økologiske landmænd er nogle af de emner der er i fokus på vores økoside

Økoblogger

- Torben Sønderby har blogget om hans økologiske landbrug siden 2010 hvor han fortæller om dagligdagen og udfordringerne ved at drive landbrug

Ny PP præsentation

Fordobling af økologien

Workshop der baner vejen til målet

Af Ole Christensen, direktør DLG

Økologi er en integreret del af
koncernens aktivitet både i
Danmark og internationalt

Udvikling i antal dyr i Danmark

Kvæg:

Malkekøer ca. 62.000

Svin:

Slagtesvin ca. 95.000

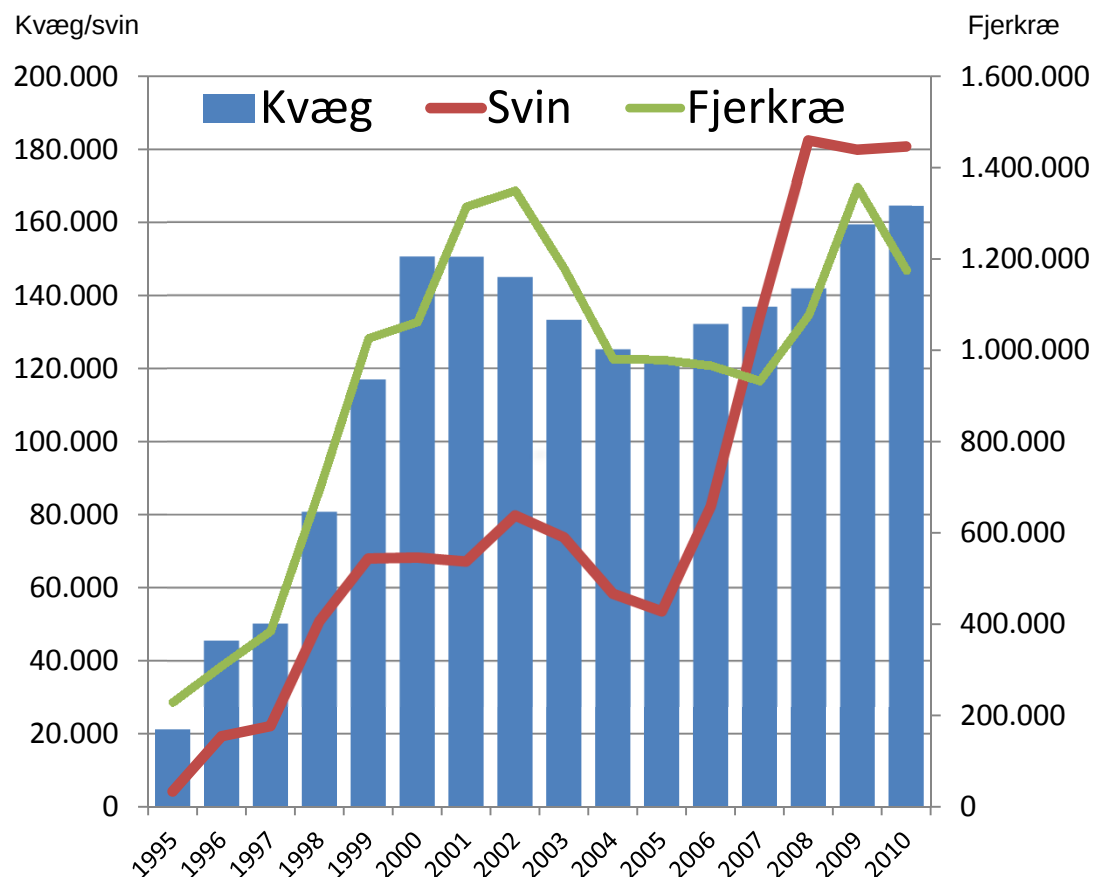
Søer ca. 5.500

Fjerkræ:

Høner: ca. 500.000

Kyllinger: ca. 60.000

Foderforbrug: 125.000 ton/år

Kilde: Danmarks Statistik

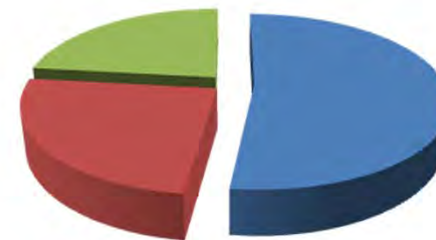
Animalsk produktion

**Andel af samlede
foderforbrug i 2000**

**Andel af samlede
foderforbrug i 2011**

- Gennem de sidste 10 år er det totale forbrug af foder steget med mere end 25.000 tons, og væksten er især sket inden for svineproduktionen. De kommende år forventes væksten fortsat at ske inden for dette segment
- Danmark er selvforsynende på korn til foder

Foder består af stivelse og protein

Årlig produktion
på 125.000 tons

Det kræver 75.000 tons stivelse
(majs, hvede, byg osv....)

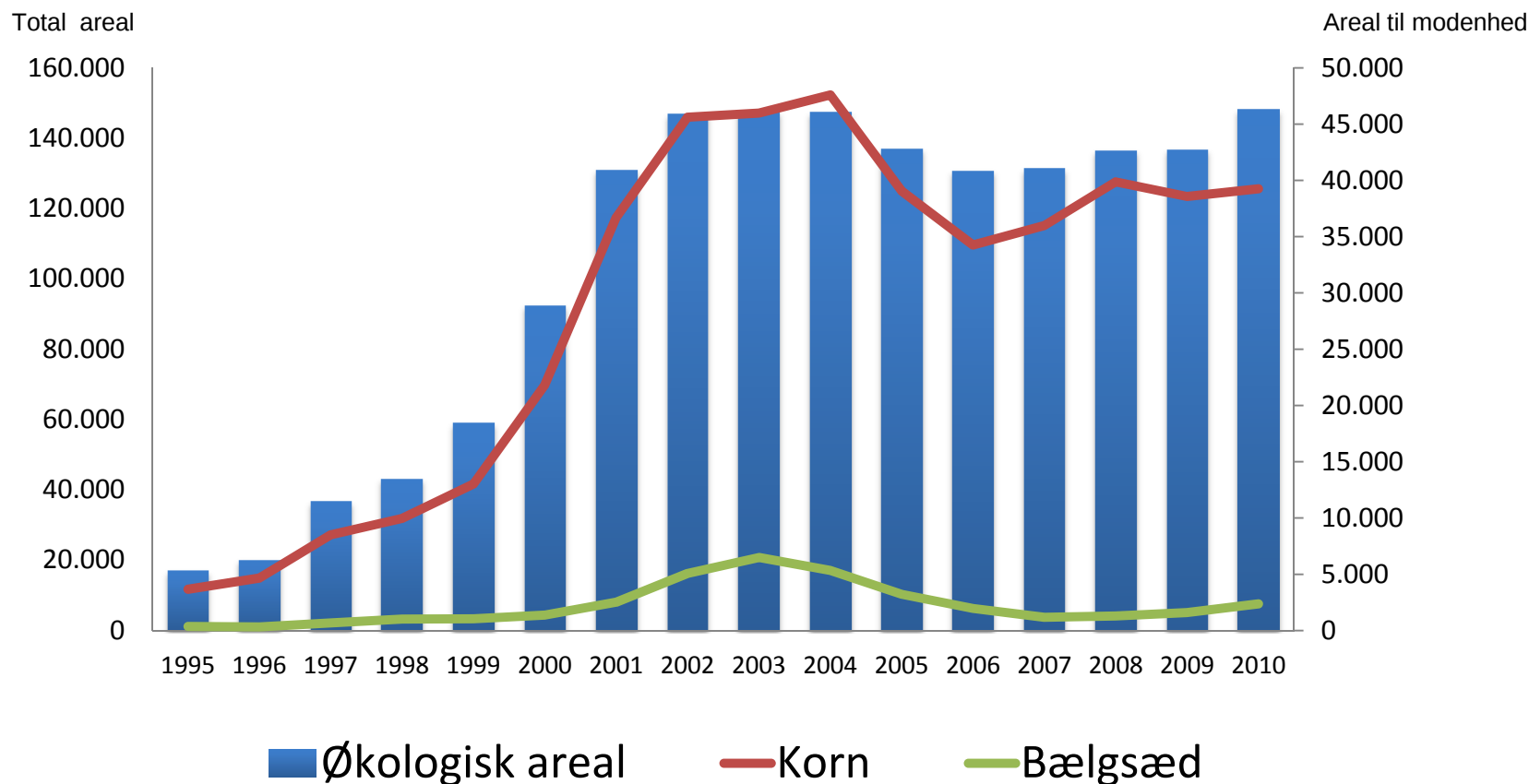
Det kræver 50.000 tons protein
(sojabønner, rapskager osv....)

Økologiske arealer

- Danmark har selvforsyning af korn

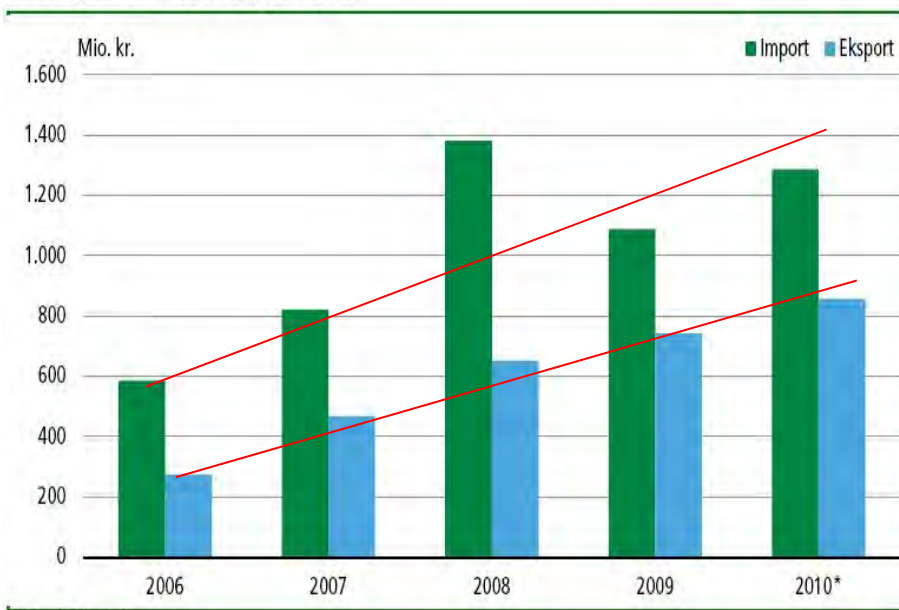

Kilde: Danmarks Statistik
Baseret på fuldt omlagte
arealer

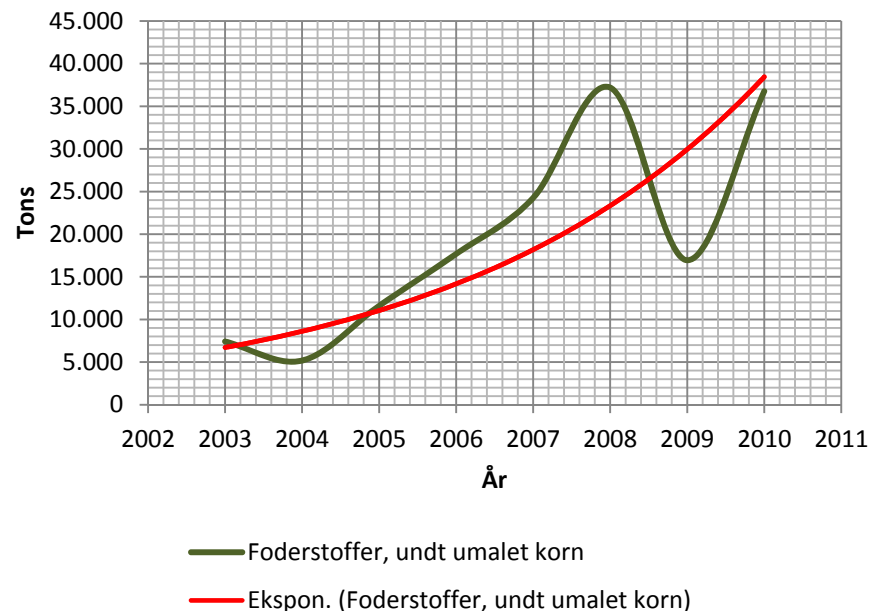
Stort potentiale i produktion af protein i DK

Udenrigshandel med økologiske varer

* Foreløbige tal.

importerede i tons , råvarer

Den årlige import er mere end 35.000 tons proteinafgrøder

Kilde: Danmarks Statistik

Fordobling af økologien

- 60 pct. økologi i den offentlige bespisning

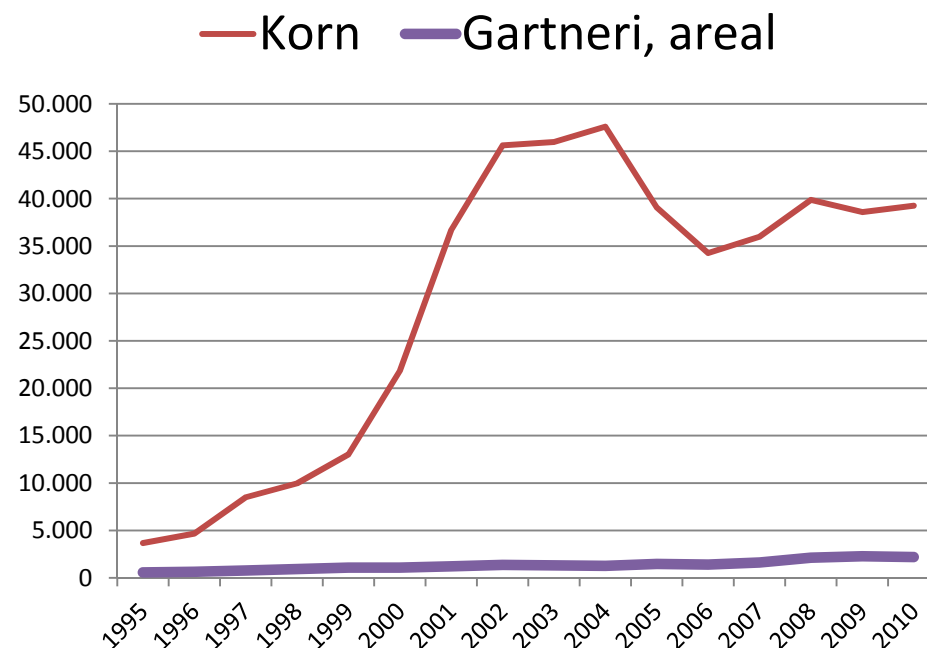
Eksempel: Grøntsager

Udfordringer:

- *Stor import*

Muligheder:

- *Øge areal med grøntsager*
- *Rådgivning til kantiner om lokale sæsonvarer*

Kilde: Danmarks Statistik

En fordobling af økologien

- hvad er opgaven ?

Scenarie 1

- det samlede økologiske areal er 150.000 hektar,
og skal vi fordoble til 300.000 hektar ?

eller

Scenarie 2

- arealet med afgrøder til modenhed er 40.000 og
skal vi fordoble til 80.000 hektar ?

Begrundelse for en fordobling af produktionsarealet til 80.000 hektar

- Forøgelse af arealet med korn/protein vil sikre en større selvforsyning til vores animalsk produktion
- Den stigende efterspørgsel af vegetabilsk olie kan ved en forøgelse sikres på basis af danske råvarer
- Det stigende forbrug af grønsager og frugt kalder naturligt på en større national produktion
- Konsumkorn ønskes produceret lokalt

Udfordringer

➤ *Regional forsyning (EU forslag)*

- Vil Danmark konkurrenceevne ikke forringes ?

eller

- Kan producenterne finde hinanden i nyt nordisk samarbejde, hvor interessekonflikten mellem de animalske og vegetabilske producenter løses ?

...”mere forskning skal gøre os klogere på, hvordan vi bliver bedre til at dyrke mere protein og mindske importen”...

...”mere forskning i teknologier som sikrer yderligere forbrug af råvarer, der er produceret i Danmark”...

MEN - Hvordan finansieres det ?

Konklusion

- DLG mener at...

- det er produktionsarealet, der skal fordobles
- den hjemlige proteinproduktion skal øges
- forskning er nødvendig for vækst
- fælles skal vi skabe en større hjemlig produktion af økologiske grøntsager

...dette baner vejen til målet

Ny PP præsentation

60 % økologi i offentlige køkkener

Betydning for økologi, og hvordan vi når målet!

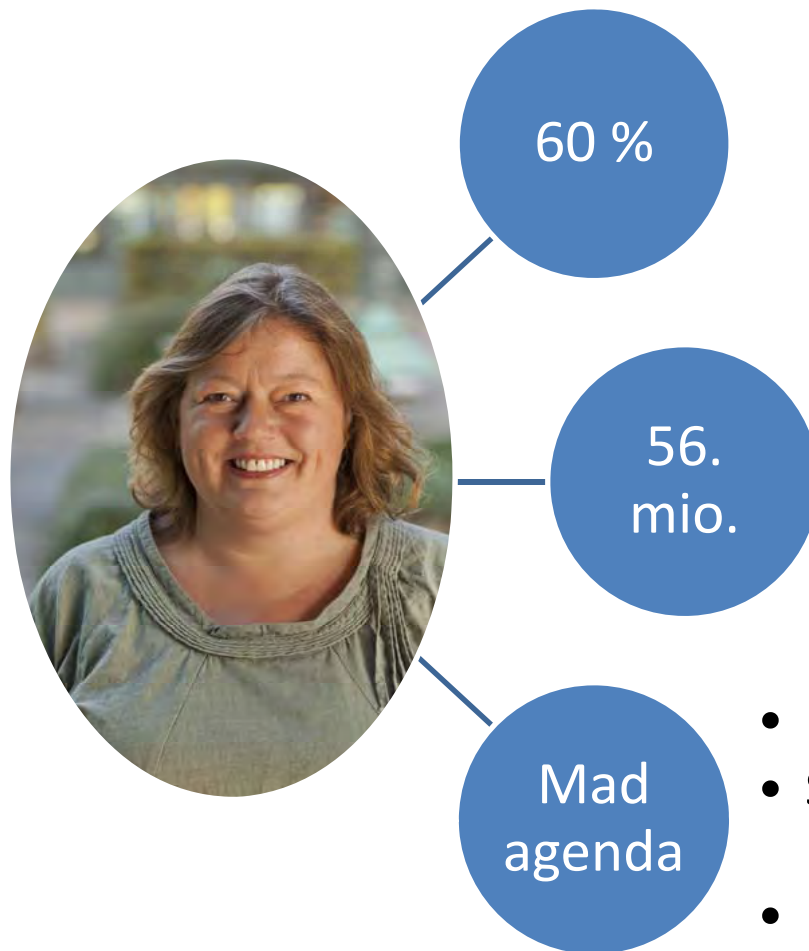
Paul Holmbeck, direktør

Økologisk Landsforening

Workshop, den 25. januar 2012

Grøn Fokus/FL2012

- Fagligt løft
- Sundere, klimavenlig kost
- Mindre spild

60 % økologi i offentlige gryder betyder:

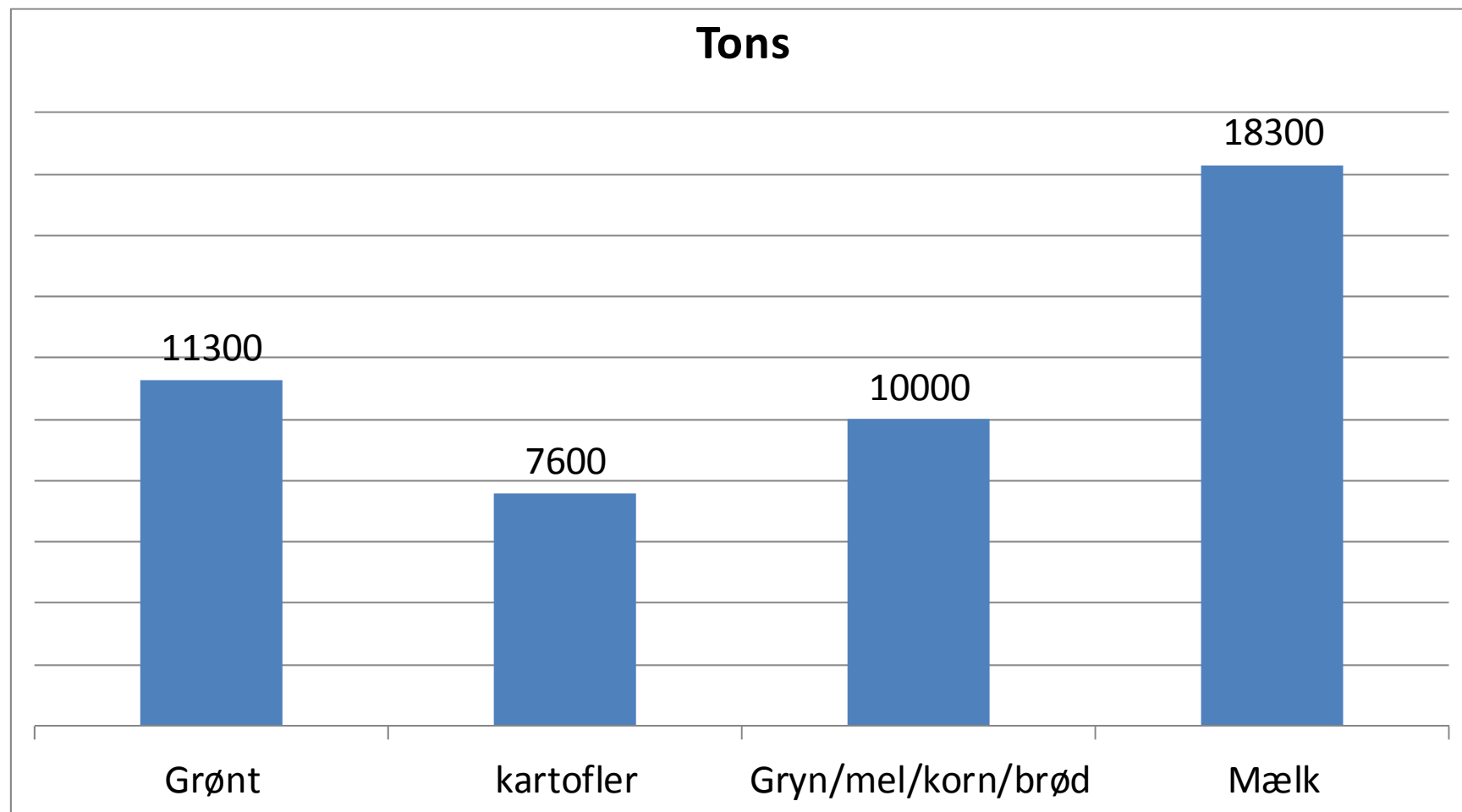
Direkte omsætningsstigning på danske øko varer
på ca. 2 mia. kr. om året fra 2020

30 mia. I grundvand skånes for mødet med
pesticider.....**om året**

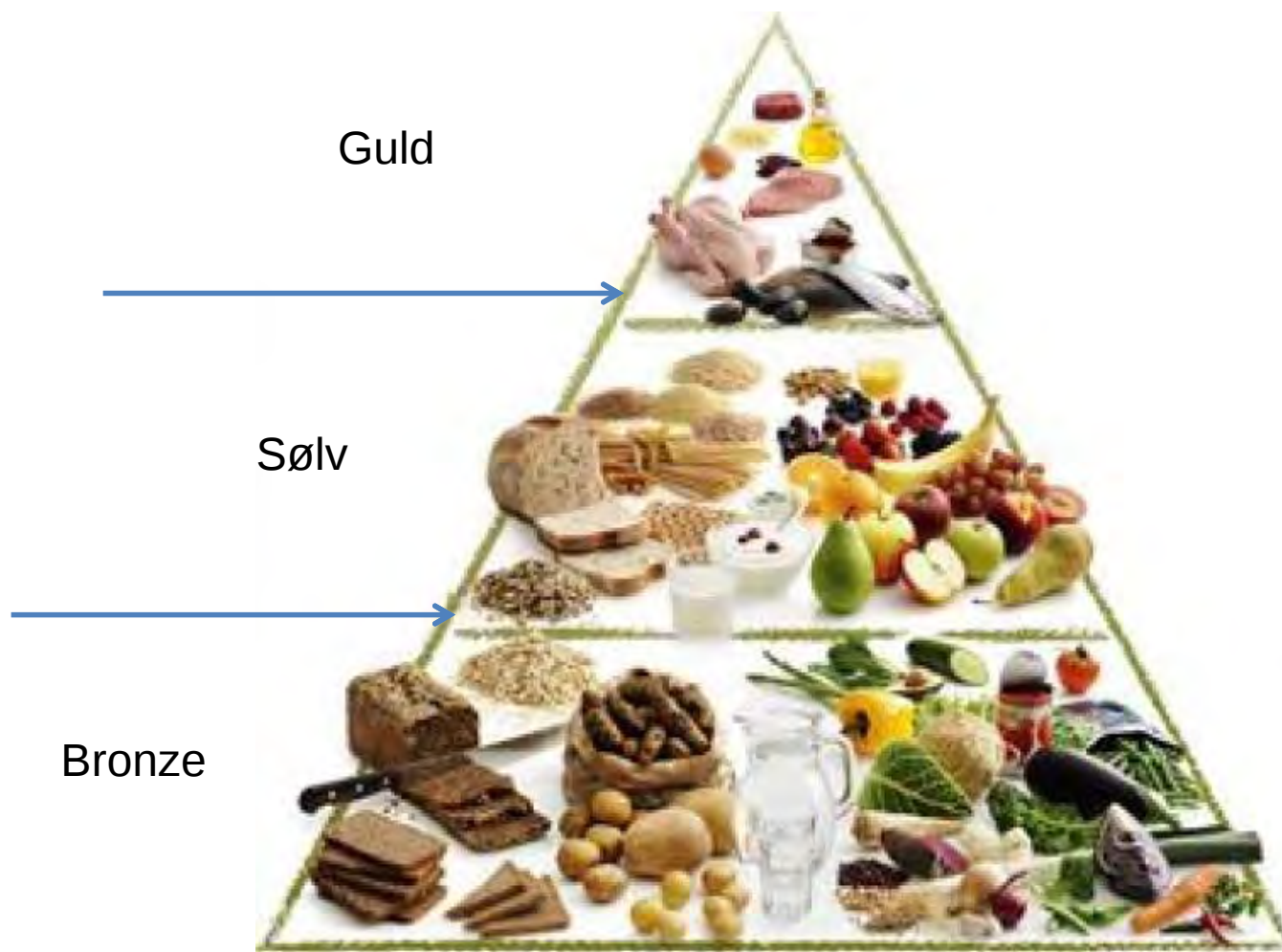
Minimum 20.000 ha kan omlægges til økologisk
drift i Danmark (konservativt skøn)

Det offentlige indkøb

60 % økologi i offentlig bespisning

Indirekte vækst-effekter

Økologi styrkes som konkurrenceparameter (øget sortiment, service). Det øger salg i den **private** del af Food service-markedet (ca. 10 mia. kr./år i DK)

Danske producenter positioneres som leverandører til foodservice/storkøkken-markedet i nabolande

Branding: Dänische Regierung plant 60 % Bio-Lebensmittel in den öffentlichen Küchen

Okologi i offentlige køkkener smitter af på private holdninger og forbrug

Opgaven: 15-20.000 nye allierede i køkkenerne

98 Kommuner: 5.500-6.000 køkkener

5 Regioner: 60 køkkener

Staten: 800-900 køkkener

Hvordan?

Anbefalinger til ministeriet

Motivere

- 90 % af midler til omstillingspulje (kommuner m.m.)
- Lokal forankring, synergi til kommunernes egne vand- og naturmål

Bygge på erfaringer

- Bruge de aktører, der har skabt resultater i frontløberkommunerne! Nye ekspertråd
- 10 % til redskaber, drejebøger, kursus, formidling: for alle

Noget for noget

- Støtter kortlægning, kursus, projektledelse, nye udbud/aftaler, kommunikation, dokumentation, men ikke mad
- Støtte kræver politisk mål om 75 % økologi

Hele kæden gør sig klar

Udfordringer - Handlinger

Solid viden om køkkenernes behov

- Analyser og fokusgrupper
- Sparring: produktudvikling, sortiment

Sikre at det er danskproducerede råvarer!

- Landmænd i spil hos grossisterne
- Match-making

Viden om omsætningen og potentialet

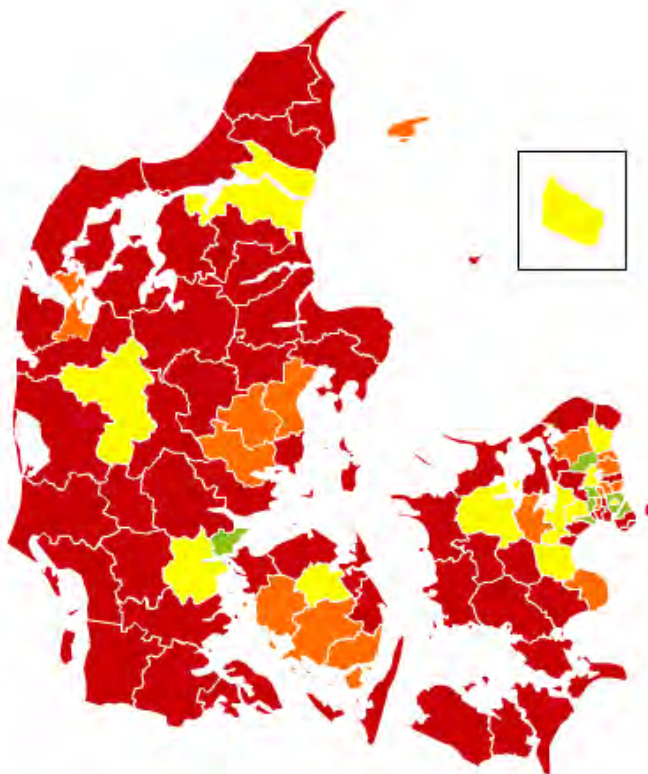
- Database over omsætning
- Danmarkskort og forbrugsprognoser

ØKOLOGIENS DANMARKSKORT

11. oktober 2011

Alle Danmarks kommuner er blevet spurgt om deres politik inden for henholdsvis økologisk bespisning og økologisk dyrkede arealer. Resultatet er det økologiske danmarkskort. Før musen over kortet for at se data for den pågældende kommune.

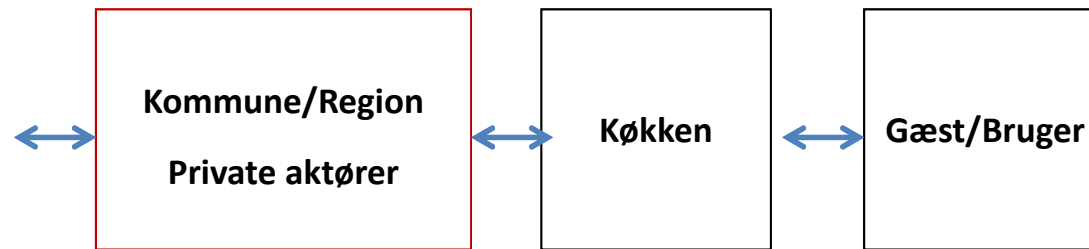

Vejledning

Før musen over kortet for at se data for den pågældende kommune. Oplysningerne vil optræde i denne boks. Klik på en kommune for at læse informationen til denne. På Danmarkskortet er kommunerne udelukkende kategoriseret ud fra deres politik for økologisk bespisning:

- **Rød:** Kommunen har ikke en central målsætning om økologisk bespisning.
- **Orange:** Kommuner, som har en central målsætning eller hensigtserklæringer på økologi i den offentlige bespisning, men som ikke er defineret tydeligt, eksempelvis med procentsats.
- **Gul:** Kommunen har defineret en målsætning på min 30 procent økologi i al bespisning, men har ikke opnået den endnu – eller kommunen har en målsætning om en høj en økologi-procent i bespisningen, men den gælder primært på børne- og unge området – og altså ikke på eksempelvis ældreområdet.
- **Grøn:** Kommunen har en målsætning om minimum 30 procent økologi i al bespisning - og har opnået det.

Udfordringer – Handlinger (forsat)

Motivering af beslutningstagere og køkkenansvarlige:

- Opsøg kommuner
- Messer/Kurser/Konference
- Presse og www.okocater.dk
- Synergi til lokale miljømål
- Best Practices for udbud

Økologi-info til slutbrugerne
Spisemærket: gør det let!

DET ØKOLOGISKE SPISEMÆRKE

FORSIDE

HVORFOR?

HVORDAN? - mest for storkøkkener

HVOR? - find økologiske spisesteder

Find restauranter
Find hoteller
Find catering
Find kantiner
Find sygehuse og plejehjem
Find skoler og institutioner
Find cafe, cafeteria, kro, take away
Find hospice
Find spisesteder med guld mærke
Find spisesteder med sølv mærke
Find spisesteder med bronze mærke
FAQ
Download info til forbrugere
Overblik over samtlige spisesteder

AKTIVITETER/PRESSE

KONTAKT

ØKOLOGISKE LEVERANDØRER

ØKOLOGISKE OMLÆGNINGSKONSULENTER

INFORMATION IN ENGLISH

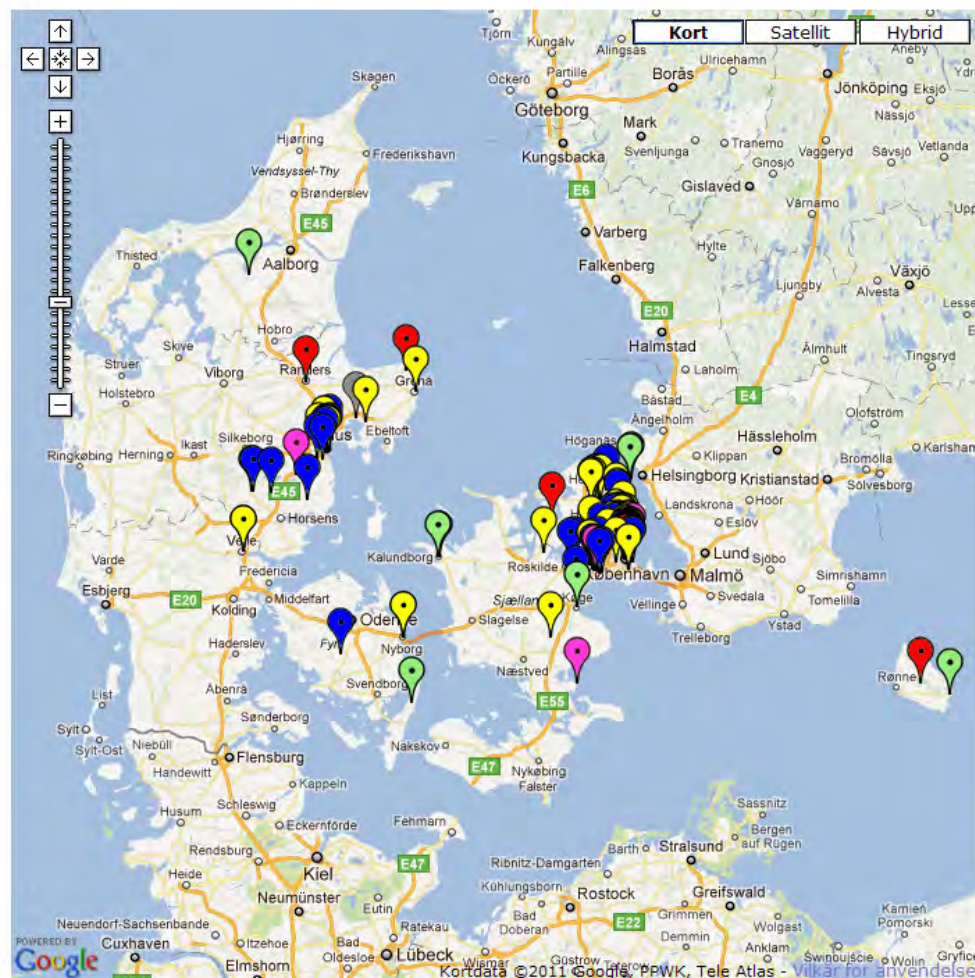

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri
Fødevarestyrelsen

BESKRIVELSE AF TEGNESTIFTER

- Catering
- Cafe, cafeteria, kro, take away
- Kantine
- Hospice
- Restaurant
- Institution
- Sygehus, plejehjem
- Hoteller

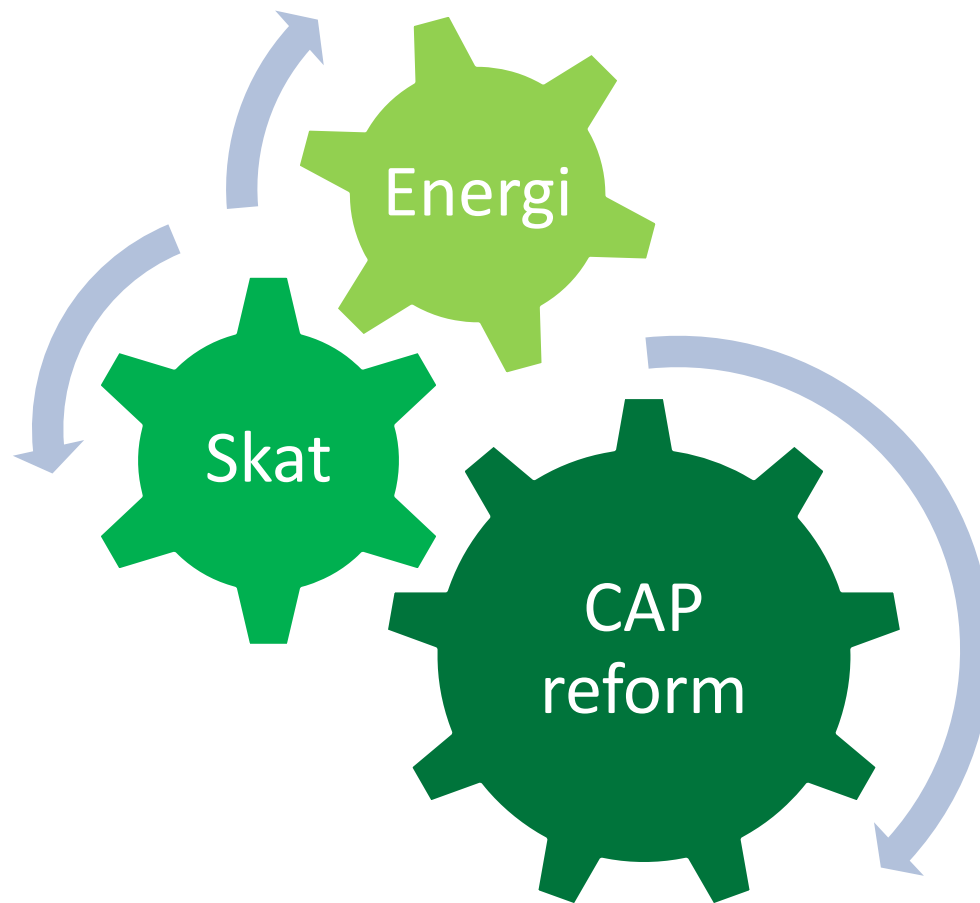

POWERED BY Google
Kortdata © 2011 Google, PPWK, Tele Atlas - vektor for anvendelse

Lidt starter-dej til dialog om den kommende handlingsplan for økologi

Vi skal have fat i de store tandhjul

Økologi som miljø-, klima- og vækstpoltisk redskab

VMP/LDP

- Midler til økologiforskning; Produktudvikling
- Afsætning; Eksportfremme; Forbrugerinfo.

Gr. Vækst

- Økologisk biogas; investering; afsætningsfremme
- Mål og midler for 2 x arealet; Omlægningstjek

Klima m.m.

- Klimaplan, Natur & Landbrugskomm., Skat/afgifter
- Behov for forskning, udvikling, turbo på off. indkøb

Politisk fremme af innovation og værdiskabelse

Produktet

- Nye råvarekvaliteter
- Produktudvikling, herunder rådgivning skal styrkes
- Landmanden som færdigvareproducent.

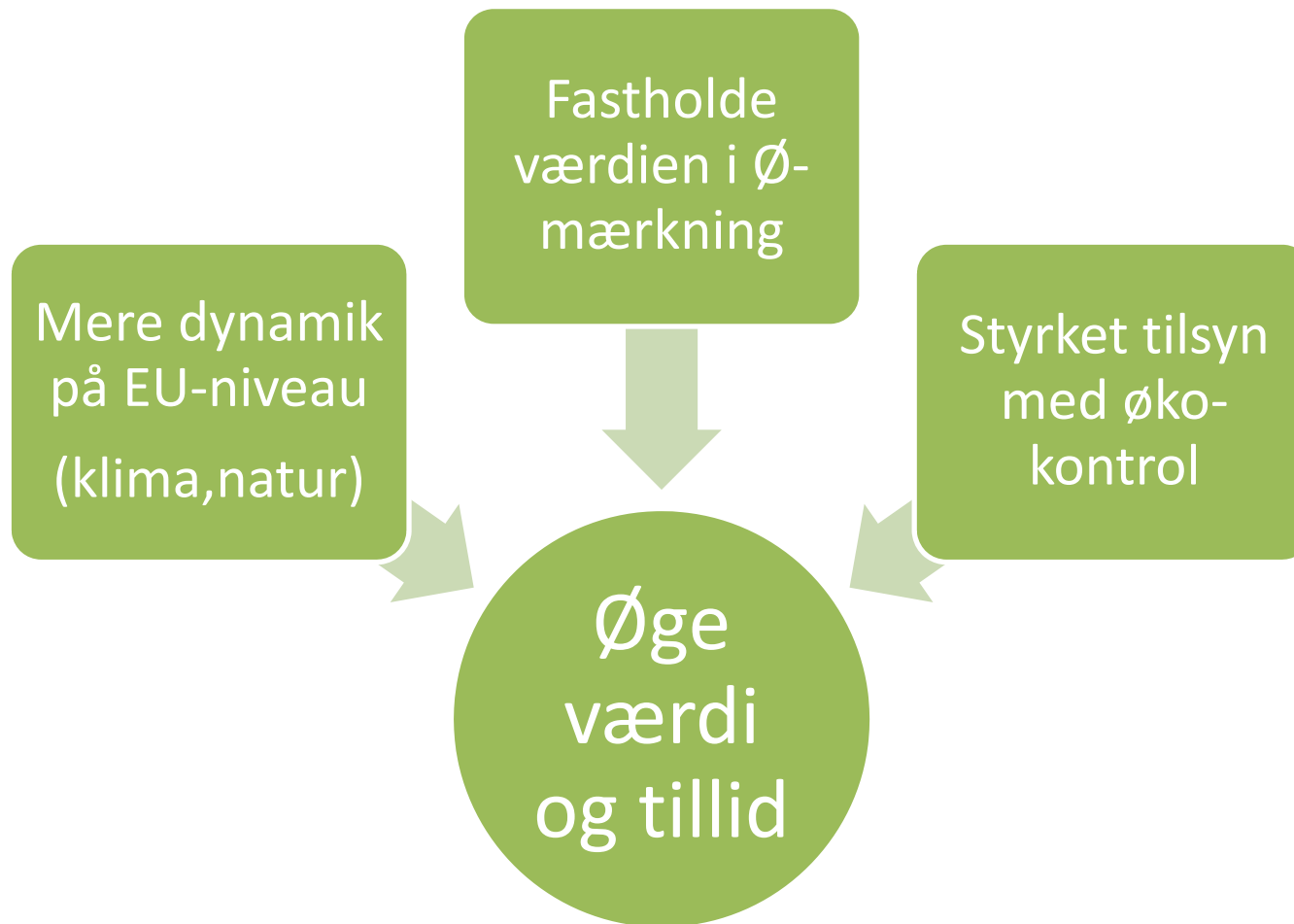
Energi/klimadimensionen

- **Investering og udvikling: biogas som driver for omlægning**
- Højere afregningspriser? Min. ligestilling af plantebiomasse
- Recirkulering af næringsstoffer i takt med udfasning af konv. husdyrgødning.

Samarbejde

- Som vej til etablering, generationsskifte: ØYJ ordning
- Støtte til udvikling af nye samarbejdsformer, effektivisering, multifunktioner?

Troværdighed og tillid

Økologi som eksperimentarium for *fremtidens landbrugspolitik*

Klimahandlingsplaner/Naturhandlingsplaner, som krav, støttes under Ekstensivt Landbrug

Pointsystem for tildeling af støtte efter indsats for natur, vand, klima m.m. Øko Plus-model i vandindvindingsområder.

Bedrifts Udviklings Fond, med basis i Finansiell stabilitet. Ny jord til grønne etableringer, ekstensivering og natur.

Miljøgodkendelser p.b.a. helheden

Tak for jeres opmærksomhed.
Og for jeres indsats for økologi!

Ny PP præsentation

Vidensmæssige udfordringer for udvikling af økologisk jordbrug

Niels Halberg, centerleder

Internationalt Center for Forskning i Økologisk Jordbrug

25. Januar 2012, Skejby

Vækst , troværdighed og robuste systemer

- *Organic RDD*: Det økologiske forsknings-, udviklings- og demonstrationsprogram
- 2011-2013
- Igangsat under GUDP
- 11 projekter, 3 hovedtemaer
 - Vækst, troværdighed og robuste systemer
- Finansieres med 92 mio. kroner af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
- Koordineres af ICROFS

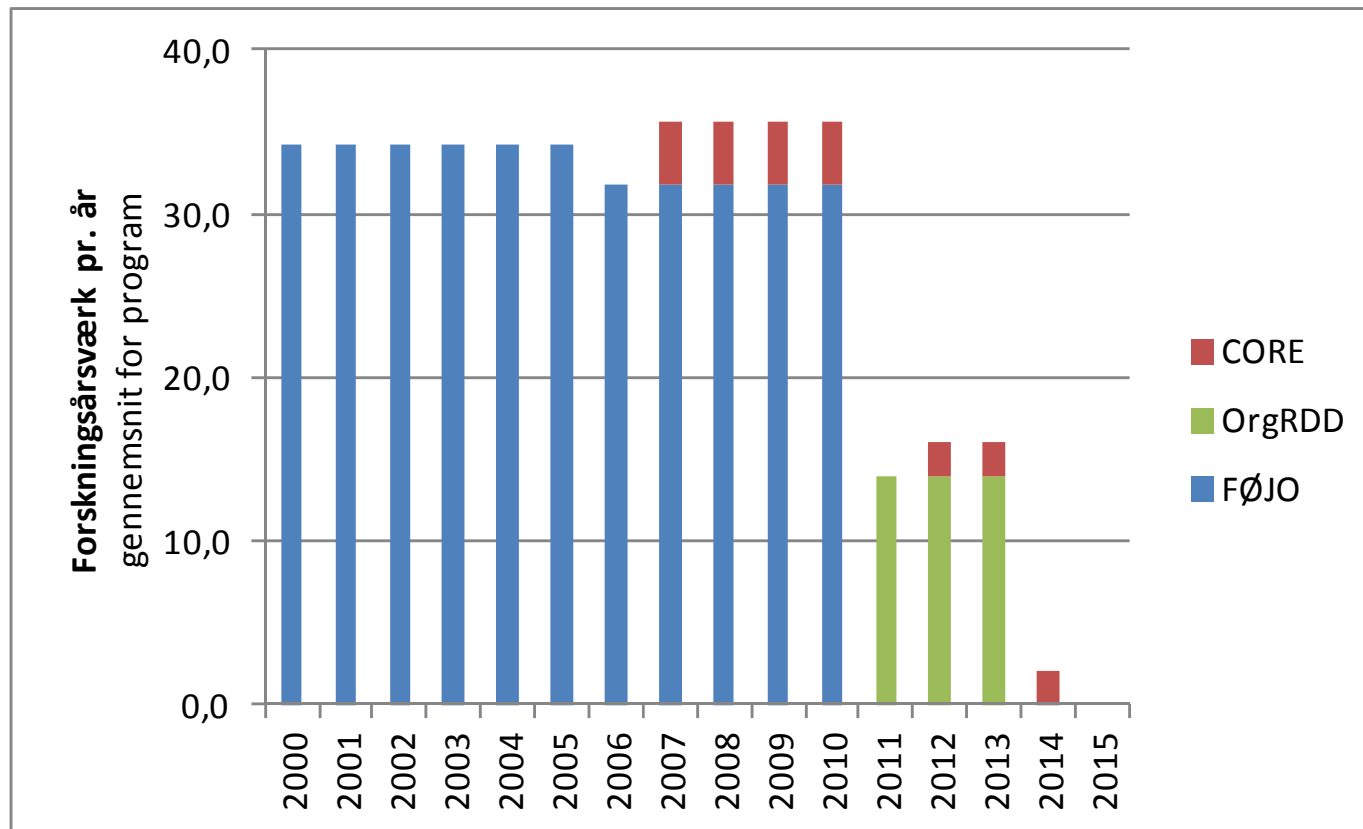

CORE organic II

- Transnationalt forskningssamarbejde støttet af den Europæiske Kommission
- 2010-2013
- 26 partnere fra 21 lande
 - samarbejder om at finansiere transnationale forskningsprojekter inden for økologisk jordbrug og fødevarer systemer
- 11 projekter (1. udbud), 3 tematiske forskningsområder:
 - 1. udbud: Dyrkningssystemer, kvalitet, enmavede dyr
 - 2. udbud: Planteforædling og økologisk markedsudvikling

Forskningsårsværk i øko-programmer

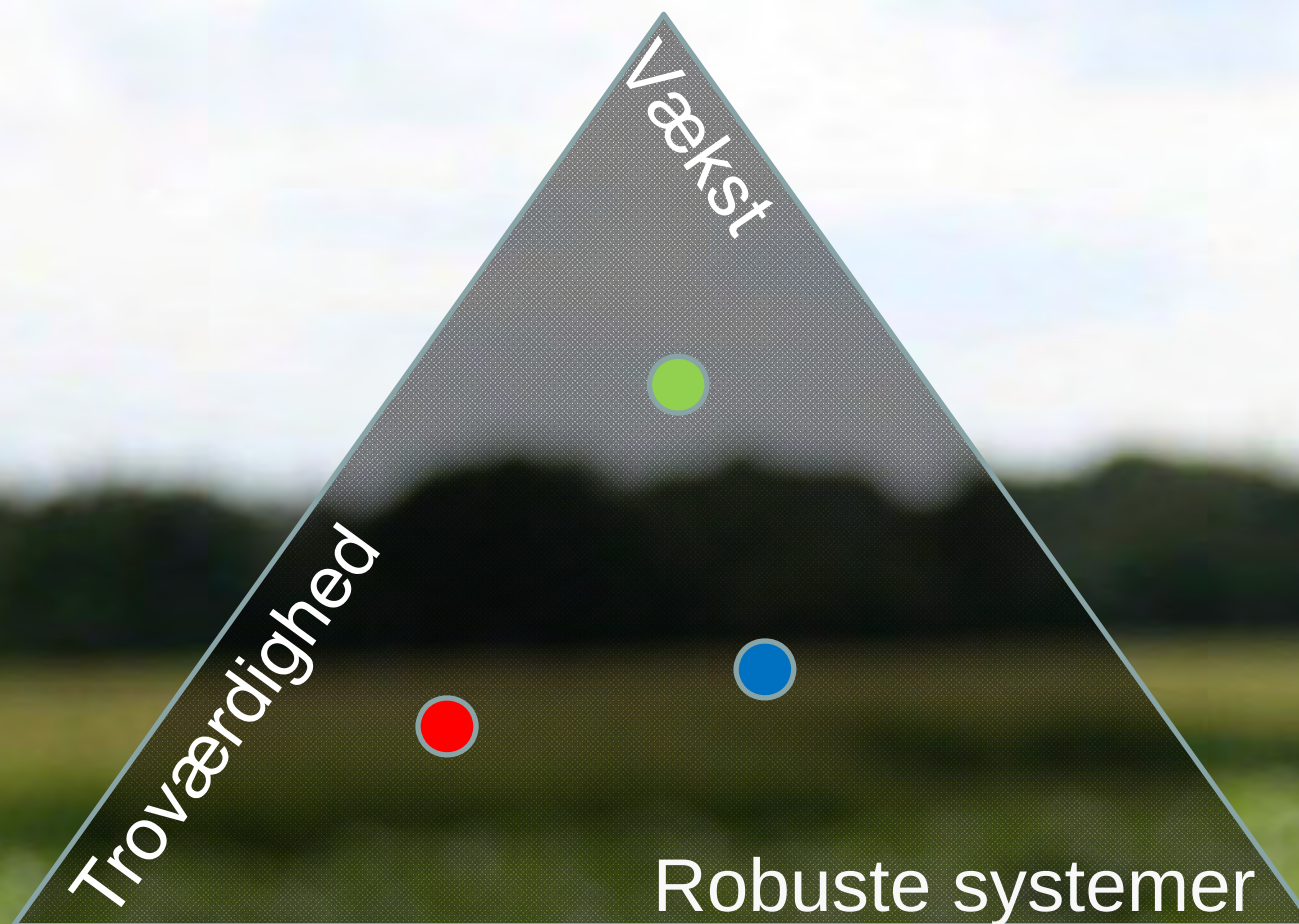

Bevilgede forskningsårsværk pr. år i de økologiske programmer, 2000-2015

Ud over dette har der været økologisk forskning finansieret af især institutionernes interne bevillinger. [Kilde: Ansøgninger/slutrapporter for FØJO II-III, CORE Organic I-II og Organic RDD].

Tre hovedtemaer

(ICROFS' programkomité)

Markedsbaseret
vækst - introducere
flere forbrugere til
større øko-udbud

Vækst

Viden til at skabe øget
efterspørgsel uden at
gå på kompromis med
økologiske principper

Viden og udvikling
inden for fødevare-
forarbejdning

Udvikle økologien ud fra grundlæggende værdier og principper, som deles af fx forbrugere, landmænd og dambrugere

Troværdighed

Med værdier som miljø, biodiversitet og dyrevelfærd bidrager økologien til Grøn Vækst

Fokus på økologien som proces og metode til at opnå en bæredygtig fødevaresektor

Robuste systemer i både
biologisk og økonomisk
forstand

Robuste
systemer

Biologisk robusthed kan
skabe selvbærende
systemer, der er biologisk
ydedygtige og modstands-
dygtige over for pres udefra

Mangfoldighed, øget
selvforsyning, større
uafhængighed af
eksterne hjælpemidler
fra gødning til energi

Indsatsområder

Overordnede temaer

1. Nye højværdifødevarer

2. Måltrettet udvikling af økologiske driftsformer til natur- og miljøbeskyttelse, klimahensyn og energiproduktion samt landdistriktsudvikling

3. Robust planteproduktion

4. Øget frugt- og bærproduktion samt bæredygtig beskyttet produktion

5. Fremtidens robuste produktion med drøvtyggere

6. Fremtidens produktion på basis af fisk, svin og fjerkræ

VÆKST

TROVÆRDIGHED

ROBUSTE SYSTEMER

11 Organic RDD-projekter

- Det økologiske forsknings-, udviklings- og demonstrationsprogram under GUDP består af 11 projekter inden for tre hovedområder:
Vækst, troværdighed og robuste systemer
- 2011-2013

11 CORE organic II projekter

- Transnationalt forskningssamarbejde støttet af den Europæiske Kommission
- 2010-2013

11 økologiske RDD-projekter

1. Nye højværdifødevarer

Nye markedsmuligheder med krydderier/bær i øko-kødprodukter

Markedsdrevet, økologisk højværdi-kødproduktion med robuste dyr

2. Måltrettet udvikling af øko-driftsformer til natur- og miljøbeskyttelse mm.

Multi-kriteriel vurdering og kommunikation af effekterne af økologiske fødevarer

Økosystem-funktioner og services af biodiversitet i græsmarker

3. Robust planteproduktion

Rødder og kompost – økologisk dyrkning med begrænset tilgængelighed af næringsstoffer

Højere produktivitet i økologisk planteproduktion

4. Øget frugt- og bærproduktion samt bæredygtig beskyttet produktion

Dansk frugt og bær: Nye økologiske løsninger til sikring af fremtidig vækst

5. Fremtidens robuste produktion med drøvtyggere

Økologisk svineproduktion 2014 - uden kastration

Parasitter i økologiske produktionsdyr: innovative løsninger til nye udfordringer

6. Fremtidens produktion på basis af fisk, svin og fjerkræ

Integreret larveproduktion til foder i økologisk ægproduktion

Probiotika og foders betydning for sundheden hos økologisk regnbueørred

11 CORE Organic II projekter (DK)

1. Design af robuste og produktive dyrkningssystemer på mark, bedrift og landskabsniveau

- Enhancing multifunctional benefits of cover crops – vegetables intercropping
- Semio-chemical traps for management of weevil and plant bug in organic strawberry and raspberry

2. Robuste og konkurrencedygtige produktions-systemer til svin, fjerkræ og fisk

- Promoting good health and welfare in European organic laying hens
- Improved contribution of local feed to support 100% organic feed supply to pigs and poultry
- Strategies to reduce environmental impact by improving health and welfare of organic pigs

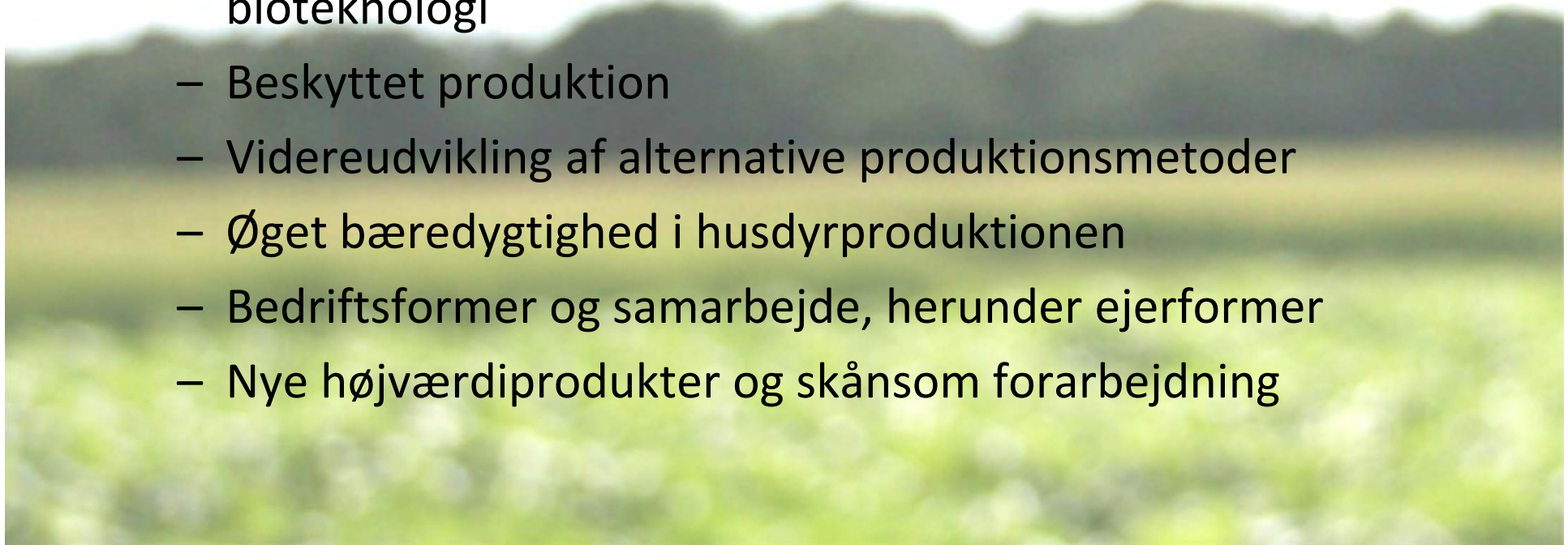
3. Sikring af kvalitet og sikkerhed af økologiske fødevarer langs hele kæden

- Fast methods for authentication of organic plant based foods
- Restrictive use of antibiotics in organic animal farming

Mangler i nuværende forskningsprogrammer

- Fremme af produktiviteten og konkurrenceevnen samt miljø og dyrevelfærd
 - 'Ecofunctional intensification'
 - Planteforædling for økologisk landbrug med udnyttelse af bioteknologi
 - Beskyttet produktion
 - Videreudvikling af alternative produktionsmetoder
 - Øget bæredygtighed i husdyrproduktionen
 - Bedriftsformer og samarbejde, herunder ejerformer
 - Nye højværdiprodukter og skånsom forarbejdning

Mangler i nuværende forskningsprogrammer

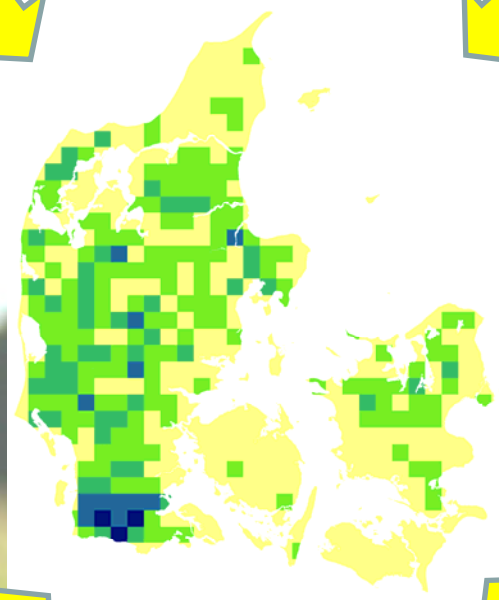
- Dokumentation af effekten af forøget økologisk dyrkning på samfundsniveau
 - Natur- og miljøbeskyttelse
 - Klima og energi
 - Forbrugerinddragelse og dokumentation
 - Foodservice

Kobling af produktions- og proaktiv policy udvikling

Økologi i
sammenhængende
områder?

"Multi-objective politik"

Lokalitetsspecifikke
krav
- Økologi plus?

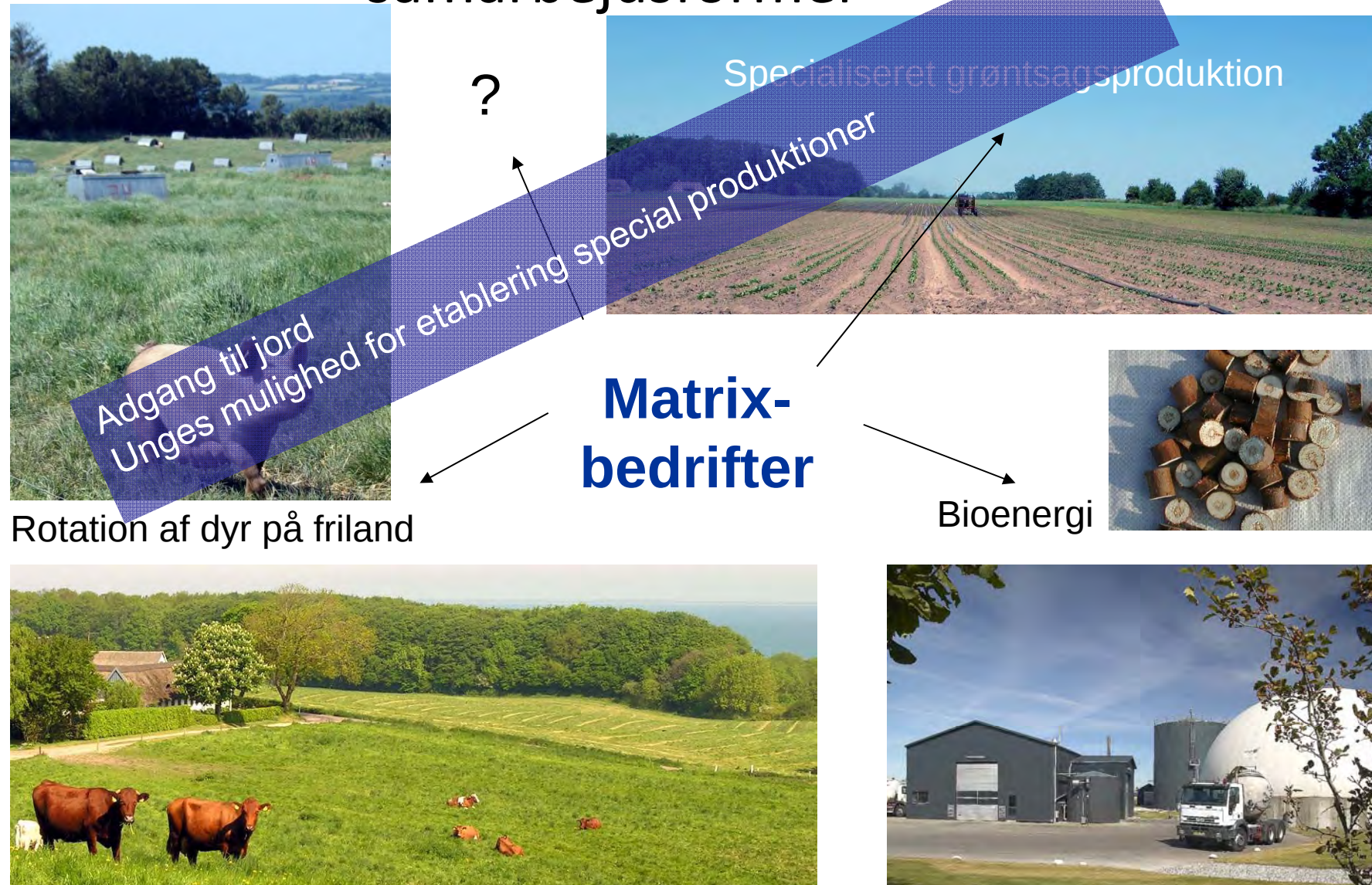
Sammenhæng imellem
lokal forbrug og lokal
produktion

Øko-areal

hektar

Økologisk intensivering gennem nye samarbejdsformer

Økologisk intensivering gennem flersidighed og mangfoldighed

Politik udvikling til understøttelse

Landboturisme

Social farming

Non-food

Alsidiq traditiønel produktion

Det multifunktionelle landbrug

(2005: 20% indkomst fra andre aktiviteter
→ 40% i 2015?)

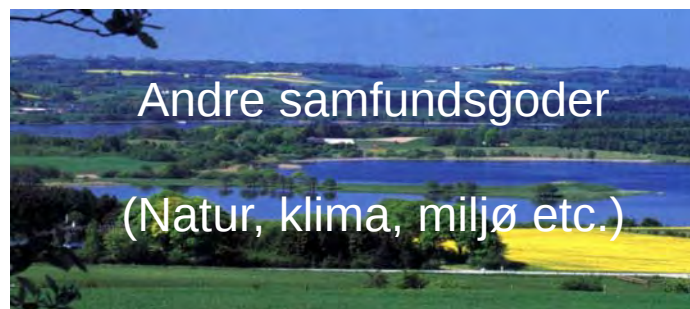

Gårdmejeri

Undervisning

Oprustning til det multifunktionelle landbrug

At tilpasse sig kravene i det multifunktionelle landbrug er indfaldsvinklen til modul 3 på Den Økologiske Landbrugsskole på Kalø

Andre samfundsgoder

(Natur, klima, miljø etc.)

Gårdbutik

Tak for opmærksomheden!

Niels.Halberg@icrofs.org

Ny PP præsentation

Økologisk husdyrproduktion barrierer og muligheder

John Hermansen
Institut for Agroøkologi
Aarhus Universitet

INSTITUT FOR AGROØKOLOGI
AARHUS UNIVERSITET

FORDOBLING AF ØKOLOGIEN 25. JANUAR 2012

Udviklingen i det økologiske areal hænger sammen med det økologiske husdyrhold

- Det gælder historisk hvor det økologiske malkekvæg har været DRIVKRAFTEN
- Også fremover på grund af det naturlige samspil mellem areal og husdyr ved økologisk produktion
- Det kedelige er at udvidelsen af den økologiske husdyrproduktion er stagneret gennem de senest 8-10 år
 - 10% af mælken
 - 70.000 – 90.000 sl. Svin (< 0,5%)
 - 14% af æglæggende høner (500.000)

Er aflønningen til landmanden for lav ved økologisk produktion ?

Over de seneste år:

KVÆG: Samme eller højere aflønning per time og per ha sml konventionel mælkeproduktion (v moderat merpris på mælk)

SVIN: Få data men: generelt bedre aflønning end konventionel men varierende betingelser (høj merpris pr kg svinekød)

ÆG: Dækningsbidrag per høne fra 2 til 5 X højere ved økologisk produktion end konventionel (skal være mindst 2X for at modsvare højere kapital og arbejdsomkostninger)

Det er andre forhold end de umiddelbart driftsøkonomiske der er afgørende (viden, forventninger, teknisk-biologiske)

Kritiske faktorer økologisk kvægproduktion?

På plussiden

- Der er 'plads' til en flerdobling i forhold til harmonikrav etc
- Høj teknisk effektivitet giver en god konkurrencedygtighed ved en begrænset merpris på mælk (begrænset usikkerhed)
- Lavere miljøbelastning - Passer godt som politisk miljøvirkemiddel
- Staldsystemer er sammenlignelige

Udfordringer

- Strukturudvikling
- Kalvedødelighed
- Slagtekalve: Opdrætning – færdiggørelse - afsætning

Strukturudvikling i kvægholdet

Produktionsform	Konventionel			Økologi		
År	2002	2010	Ændring, %	2002	2010	Ændring, %
Køer pr bedrift	74	148	100	94	152	62
Ha pr bedrift	79	135	71	120	178	48
Ha pr ko	1,07	0,91	-15	1,28	1,17	-9
Ha grov pr ko	0,70	0,67	-4	0,91	0,92	1
Ydelse, kg mælk pr ko	7854	9035	15	6985	8175	17

Barrierer & udviklingsbehov økologisk kvægproduktion.

Udvikling i retning af stadig større besætninger udfordrer sædskiftet og afgræsningens gennemførelse .

- Græsnings-infrastruktur
- Styringsteknologi
- Kalvehåndtering (biologi og teknologi)

Bliver måske på sigt hægtet af den generelle strukturudvikling (højere Y og større besætninger)

Der er behov for at finde løsninger for slagtekalveproduktionen, herunder muligheder for græsningsbaserede systemer

- Systemudvikling - krydsning
- Samspil med øko planteproduktion
- Samspil med plejekrævende arealer

Kritiske faktorer økologisk svineproduktion?

På Plussiden

- Høj merpris
- Dyrevelfærd opfattes klart bedre i offentligheden
- Bedre robusthed af dyrene (Salmonella)

Udfordringer

- Svært for konventionelle producenter at udnytte eksisterende staldfaciliteter ved omlægning
- Pattegrisedødelighed ved frilandsproduktion
- Miljøbelastning (N-udvaskning fra friland og ammoniak fra befæstede udearealer)
- Håndtering af befæstede udearealer – hygiejne og arbejde

Barrierer & udviklingsbehov økologisk svineproduktion

Rekruttering af nystartede producenter

- Forbedret beslutningsgrundlag i form af teknisk-økonomiske analyser og 'standardkoncepter'

Teknologi til foderstyring og overvågning i frilandsproduktion

Nye koncepter for slagtesvineproduktion i stalde med udeareal

Tænke svineproduktionen sammen med anden produktion – branding synergier

Kritiske faktorer økologisk fjerkræproduktion?

På plussiden

Højt dækningsbidrag

Forbrugeropmærksomhed på dyrevelfærd og fødevarekvalitet

Forbud i EU mod burægproduktion i sin nuværende form

Udfordringer:

Markedsmætning for spiseæg ? (25-30%) - konkurrence med fritgående og skrabeæg

Vanskelig med opskalering (og større stordriftsforskelle)

Adgang til udeareal – risiko for dioxin/fugleinfluenza

Håndtering af grovfoder

Få udvidet den økologiske slagtekyllinge produktion

Barrierer & udviklingsbehov økologisk fjerkræproduktion?

- Differentieret produktkvalitet for æg ?
- Frilandssystemer til slagtekyllinger (sundhedsstyring)
- Automatisering af foldmanagement

Konklusion

- Økologisk husdyrproduktion er generelt økonomisk konkurrencedygtig
- For kvæg - som den store sektor - er der behov for at muliggøre fortsat strukturudvikling (Afgræsnings-problematik)
- Dette er også vigtig for svine – og fjerkræproduktion (overkomme teknisk- biologiske begrænsninger), men her bør der herudover også tænkes i alternative produktionsformer der ikke er baseret på størrelsesøkonomi
- For økologisk svineproduktion – med stort udviklingspotentiale - er der behov for bedre datagrundlag/profilering, der kan stimulere interessen blandt unge landmænd

Alt det skal ske under hensyn til de generelle
rammebetingelse for landbrugsproduktionen

Øget pres på jordressourcen som følge af stigende behov for
landbrugsafgrøder til fødevarer, foder og bioenergi

At landbrugets miljøpåvirkning skal mindskes

At husdyrvelfærd får stadig øget opmærksomhed hos borgerne

At der bliver øget fokus på kvalitet af fødevarer i bred betydning

Ny PP præsentation

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Udfordringer og vidensbehov i den økologiske markdrift

Margrethe Askegaard

Specialkonsulent

Videncentret for Landbrug – Økologi

mga@vfl.dk

**Fordobling af økologien –
Workshop der baner vejen til målet.**

Koldkærgård Konferencecenter

25. januar 2012

Kvægbrug

Markdriften

- Høj jordfrugtbarhed
- Ingen udfordringer af central betydning for udviklingen

Planteavlsbrug

Markdriften

- Lav jordfrugtbarhed og mange udfordringer
 - Lave udbytter
 - Rodukrudt
 - Udfasning af konventionel husdyrgødning?

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

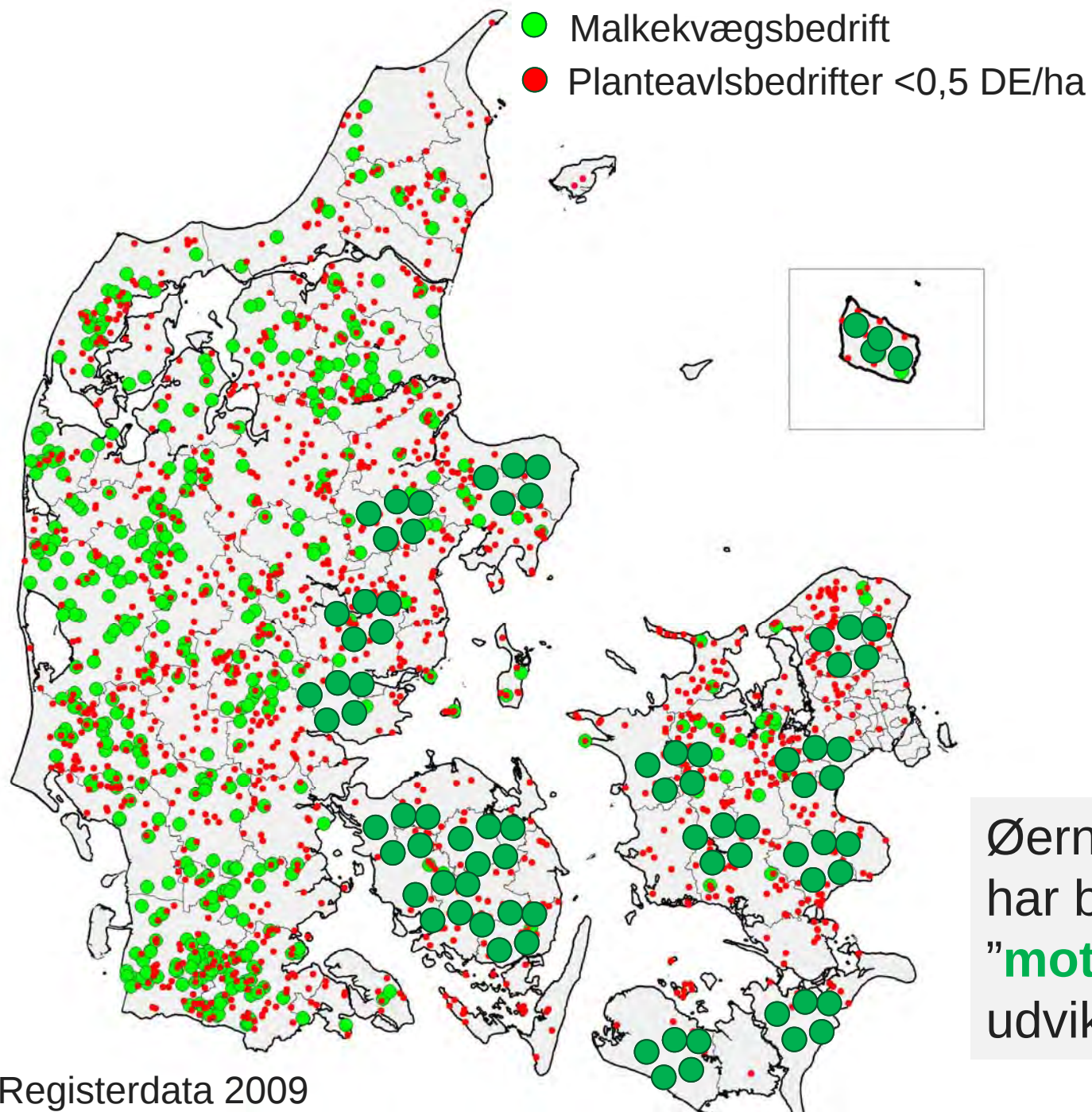

Kvægbrug

Planteavlsbrug

Øerne og Østjylland
har brug for en
"motor" til at drive
udviklingen!

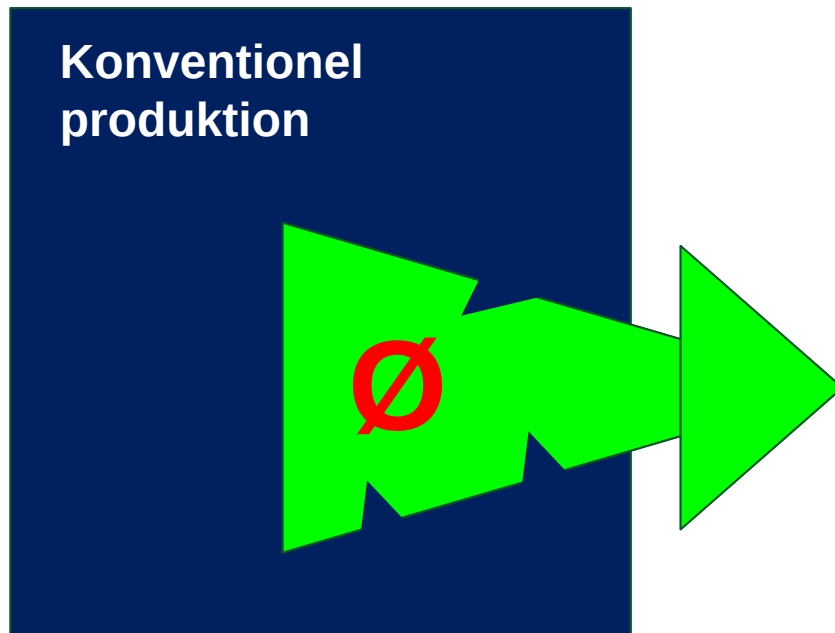
Motor til mere økologi på markerne!

Biogasanlæg til plantemasse?

- Planteavlerne opnår **sikkerhed** for at afgrøderne kan tilføres gødning. Slæt fra grøngødningsmarker leveres og gylle returneres.
- Salg af biogas giver **supplerende indtægt** fra grøngødningsmarkerne.

Økologisk planteproduktion skal ud af rammen for konventionel produktion.

Fra bekæmpelse
til forebyggelse

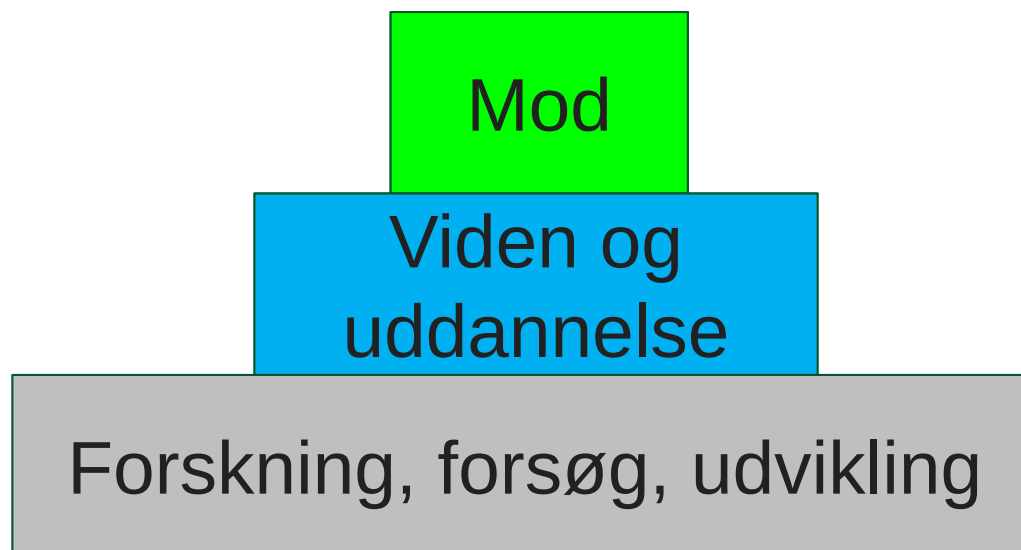
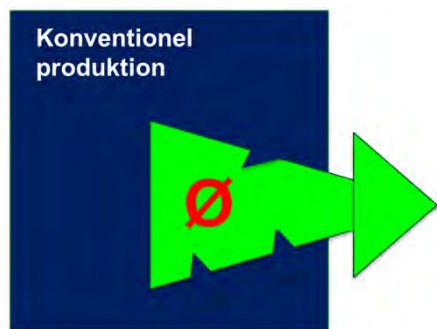
Fra monokulturer
til diversitet

Fra kortsigtede
til langsigtede strategier

Fra individualitet
til samarbejde

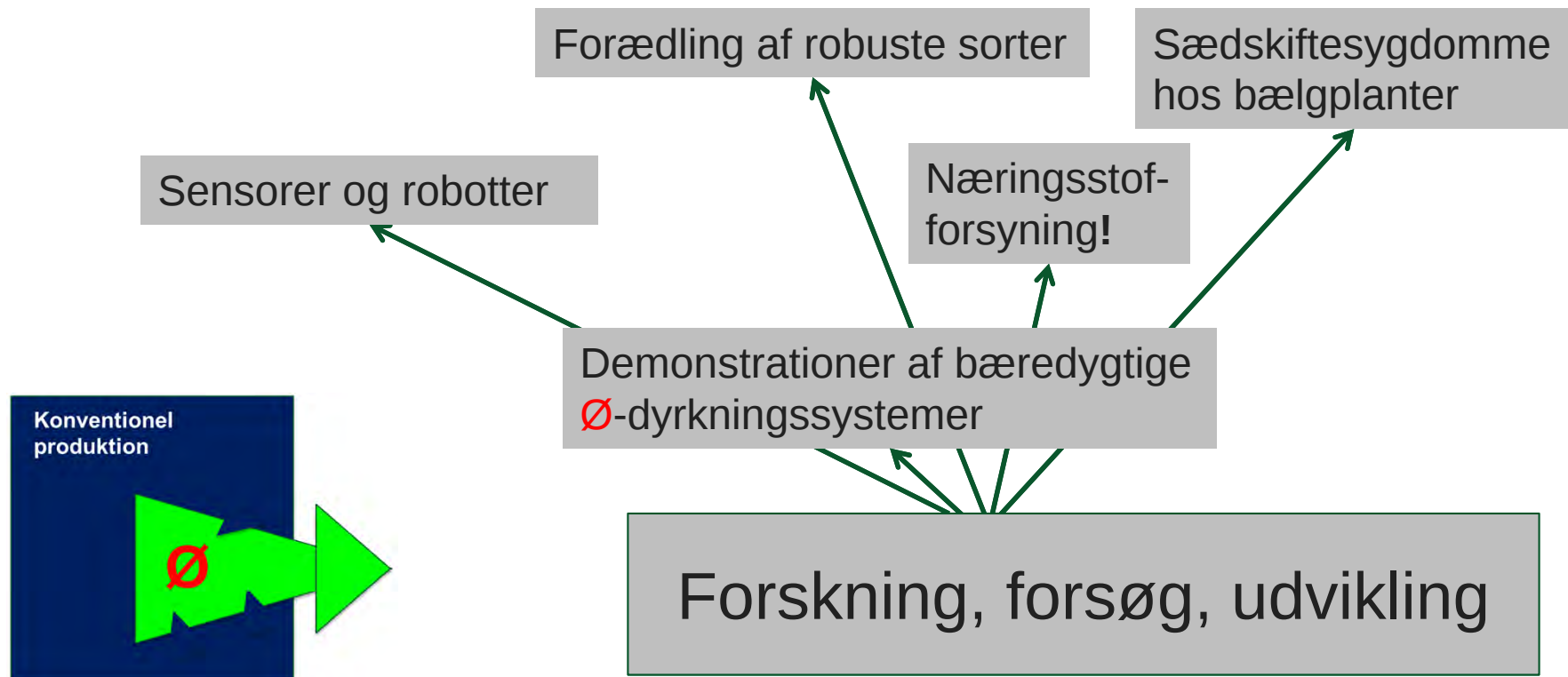

Hvad skal der til?

Hvad skal der til?

Hvad skal der mere til?

- **Forgangs økologiske landmænd**
- Etablering af **samarbejder** mellem bedrifter, bedriftstyper og/eller regioner
- **Styringsværktøjer, dyrkningsstrategier og metoder** tilpasset økologiske bedrifter
- **Recirkulering** af næringsstoffer efter *acceptable* metoder

Projektet er støttet af Promilleafgiftsfonden for landbrug

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond
for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet
for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget
i finansieringen af projektet.

